

TEVIŠKES ŽIBURIAI

Nr. 13 (66)

TORONTO, Ontario, 1951 m. Kovo (March) 29 d.

Kaina 10¢

1704
The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada
Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa
SAVAITRASTIS
Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Mūsų vakarai ir mūsų rytai

Kickvienais metais, kai peržengiame kalendorinį kovo 20 d. slenkstį, prisimename ar bent turime prisiminti dvi dideles mūsų tautinės buities problemas — mūsų tautos gyvenamojo ploto vakarus ir rytus. Vakarus arba Mažąją Lietuvą mes dar dažniau prisimename. Ji jau sena mūsų gyvenimo aktualija. Šiuo metu ją mums primena 1920 m. kovo 20 d. — Prūsų (Mažosios) Lietuvos Tarybos atstovų kooptavimo į Lietuvos Valstybės Tarybą dieną ir liūdnoji 1939 m. kovo 22 d. — Mažosios Lietuvos dalies — Klaipėdos krašto atplėtimo diena.

Rytų Lietuvos problema prieš 12 metų buvo suvedama į sostinės Vilniaus išlaisvinimo iš Lenkų okupacijos problema. Gilesnių jos šaknų mes neiešojome. Šiandien ir tas klausimas lyg ir pamirštas, tarytum tikėtume, kad jis jau nebekils. O dar labiau pamirštas daug komplikuo- tensis Gudų klausimas. Gudų, kurie kovo 25 d. paminėjo savo nepriklausomybės paskelbimo 33-čią sukaktį.

Vakarai ir rytai — mūsų krašto vakarai ir mūsų krašto rytai — dvi, o kartu ir viena didžiulė mūsų dabarties ir ateities problema. Atsikurdama, Lietuva su jomis susidurs kartu — tą patį dieną. Dėl to tai — Vėlykų šventės abu klausimus pastūmus savaite toliau — mes minime juos šiek tiek.

Nevienodai mums tas proble- mas audė istorinis mūsų tautos kelias, bet kaip panašiai išaudė. Ir čia ir ten viendabai lietuviškos mūsų tėvų žemės, bet ir čia ir ten lietuvis dažnai nesukalba sava kalba, ir čia ir ten šeiminkui dedasi kas kitas. Tiesa, rytuose ligšiol nebuvo organizuotos vietinės klaidančios jėgos, bet kas nemato, kad ji bręsta arba bent glūdi ten pat ir gali pasireikšti. Ir tikrai pasireikš tose sąlygose, kurių mes patys laukiame. Jei ji negaus progos pasireikšti, ir mes vargu ar sulauksime ko gera. Akių neprivaleme užmerk- ti, neprivaleme likti nerealiais fantastais, nejauciančiais, kad esame tik srovėje, o ne vieni ją sudarome.

Kur bus mūsų didieji sunku- mai, nepranašaukime. Žinoma, kad jie bus. Jei mūsų vakarų proble- ma daugiausiai priklausys nuo to, kokį vaidmenį suvaidins ateities įvykiuose Vokietija, ir koks likimas bus Rytprūsijai, tai rytų problemą laukujiniai veiksniai daugiausia priklausys nuo pa- grindo, kuriuo bus norima pa- remti Rytų Europos tautų gyve- nimo ateitį. Dėl to tai mes vėl kartojame jau anksčiau mūsų keltą reikalą patiems žinoti, ko norime, kas mūsų tautos intere- sams esamos sąlygose geriausiai tiktų tiek vakaruose, tiek ry- tuose.

Tai pirmasis reikalavimas, dik- tuojamas dabarties tarptautinių santykių raidos. Jei mes sakome, kad nuo amžių lietuviška žemė — Mažoji Lietuva, net su Kara- liaučiumi, turi būti Lietuvos val- tybės ribose, tai žinokime, ką pa- sakysim į klausimą: "O kam Pi- liauva?" ir pan. Jei mes sakome, kad sveikiname laisvą ir nepri- klausomą gudų tautą, tai turime žinoti ir kokių santykių su ja no- rime. Tarti laisvą ir nepriklauso- mą, kai santykiai tame regione taip susipynę, nepakanka. O ko- dėl, pav., ne federaciją ar konfe- deraciją? Jei mes patys nekel- sim, ką pasakysim, kai kas kitas iškels? O galim būti tikri, kad iš- kels? Ar tai turi būti palikta vien- tiems, kurie tada diplomatų vaid- menį vaidins? Gal tai patogus — neteks mums patiems išsišokti ir atsakomybės prisiimti. Nepa- mirškime, kad diplomatai — tau- tos atstovai — ne jos valią for-

muoja, bet jos interesus ir ilge- sius gina. O kas šiandien pajęgtų atsekti, kurie mūsų ilgesiai ap- svarstyti ir suderinti su gyvena- mojo meto realiaisiais veiks- niais? Didžiausias problema sprendžiant, ura neveikia. Per- mišką ir tankai nesilaus.

Didžiai vakarų ir rytų proble- mai įpareigojimų iškelia betgi ne vien tarptautinių dabarties santykių pynės. Tautos ir krašto likimą labai daug kur lemia tarp- tautiniai santykiai, bet dar dau- giau lemia pati tauta, krašto gy- ventojai, jų nuotaikos, jų tautinis bei tautiškai politinis susipra- timas. Tad dar labiau mūsų akys ir dėmesys turi būti nukreiptas į žmones, ir vakarų ir rytų Lie- tuvos atstovus. Ten gyvenantieji mums dabar nepasiekiami, tai kreipkim akis nors į tuos, kurie pasiekiami tremtyje.

Šiuo atžvilgiu galime pasi- džiaugti, kad vakariečiais jau daug kur yra rūpinamasi. Vo- kietijoje štai veikia Mažosios Lietuvos Taryba, jais gyvai rū- pinasi PLB Vokietijos Krašto organizacija, kurioje jie sudaro žymų procentą, jų nepamiršta BALFas, Kanadoje jau veikia, o JAV taip pat kuriasi, speciali- jiems paremti organizacija. Tegu ši pastaroji ir keisto vardo — Ma- žosios Lietuvos Bičiulių Draugi- ja — tarytum būtų nelietuvių organizacija arba bent joje ne- būtų pačių mažalietuvių. Bet, ži- noras, ne vėdės sėdara esme.

Svarbu kad veikiamo, stiprin- ama mažalietuvių dvasia ir nors kiek mažinamas jų skurdo var- gas. Tik vėdėto tiktų prisiminti, kad visas sąjūdis jau per daug suklaidėjęs. Tai rodo ir "Keleivis", kuriame, net nepri- klausomybės šventei skirtame numeryje, apie visos Mažosios Lietuvos kovas nerandame nie- ko. Net Maž. Lietuvos Tarybos Tilžės laikotarpis prašoktas. O mes juk kovojame ne už vieną Klaipėdą, bet už visą Mažąją Lie- tuvą. Šito neprivaleme pamiršti. Klaipėdai ir jos kraštui aukos jau 1923 m. sudėtos. Ji jau at- pirkta ir tik vidaus santykių iš- lyginimo bei priauginimo prie- kamieno tereikalinga. Tai tik pusė — dargi mažesnioji pusė problemos.

O ką mes darome rytams? De- ja, dar visiškai nieko. Tiesa, iš ten kilusių žmonių, kurie jautūs lietuviams, beveik neturime. Bet turime tokių, ku- rie dedasi mūsų priešais. Turime ir su jais sueiti, ir juos veikti, lygiai, kaip iš Mažosios Lietuvos kilusius vokiečius. Atsiminkim didžiąją tiesą, pastebėtą, berods, Dikeno, kad nelaimės žmonės sulgina ir suartina. Psichologi- nės bendravimo sąlygos dabar yra palankios, tad privaleme jas išnaudoti. Kito taip palankaus metodo gal jau niekad nebus. Ir mūsų pačių bus kaltė, jei po ke- leto metų su tais pačiais žmonė- mis atsidursime priešingų kovo- tų, platformose, neturėdami vi- siškai jokių — net paprastų žmo- niškų — ryšių.

Ispanija įsijungia į antikomunistinį frontą

Ispanijos geografinė padėtis ir jos kariuomenės skaičius vaka- riečius senai vilioja, bet įtraukti ją į Atlanto pakta vis nesisekė, nes ypač Prancūzija ir D. Brita- nija negali pamiršti jos paramos Hitleriui bei jos diktatūrinės santvarkos. Betgi 1946 m. pė- skelbtas diplomatinis jos boiko- tas jau sulaužytas ir tada išvykę ambasadoriai grįžta į Madridą.

Daugiausia Ispanijos pozicija susirūpinusios yra JAV ir jų am- basadorius Stanton Griffis, vos atvykęs į Madridą, pradėjo dary- ti žygių Ispaniją vienu ar kitu būdu įjungti į antibolševikinį frontą. Jau girdėtis ir vaisių. Kovo 25 d. paskelbta, kad Grif-

Atnaujinti ryšį tarp žmogaus ir Dievo

Vėlykų pirmąją dieną Jo Šven- tenybė Pijus XII pasakė trumpą kalbą, kviesdamas paliusuoti pasaulį nuo gėsmos ir smirto, kad tautos galėtų gyventi ir dirbti ramybėje. Taikos pirmoji są- lyga, sakė popiežius, yra atnau- jinimas nutrauktų ryšių tarp žmogaus ir Dievo, tarp žmogaus ir žmogaus.

Popiežiaus kalbos klausėsi 100 tūkstančių tikinčiųjų. Ji buvo transliuojama per Vatikano ra- dio. Per radio buvo pertrans- liuotas ir tradicinis popiežiaus vėlykinis palaiminimas "miestui ir pasauliui" — urbi et orbi (to- kia yra popiežiaus — Romos vys- kupo kreipimosi į pasaulį for- mulė).

Gen. Eisenhoweris domisi mūsų pagalba

Įtakingas belgų katalikų dien- raštis "La Libre Belgique" ka- zinkaip ištraukė jog gen. Eisen- howeris JAV Senato kariuome- nės komisijai savo pateiktame raporte esąs labai skelptiškai nu- siteikęs dėl britų žadamos pa- galbos Europos kariuomenei, ta- čiau jis domisi kitų Europos tau- tų siūloma pagalba.

Esą, Eisenhoweris nelabai pa- sitikiš anti-komunistiniais rusais ir ispanų respublikų pagėbėlių parama. (Anti-komunistiniai ru- sai griežtai nusistatę prieš Rusi- jos imperijos suskaldymą). Anot dienraščio gen. Eisenhoweris se- natui nurodęs, jog jis pastatęs ir priimsis į savo kariuomenės pagėbėjus iš Rytų Europos, kaip tai: lenkus, čekus, rumunus, vengrus, bulgarus, baltus ir uk- rainiečius.

Komunistai kelia bylą vienuolėms

Kantonė komunistinė valdžia suėmė 5 kanadiešes Nekalto Pra- sidėjimo seseris vienuoles, apkal- tinę jas našlaičių vaikų žudymu. Jos esą imperialistinių kapitalis- tų prisiūstos žudyti kinų liaudį. Tai rodo, kokių begėdiškų pro- pagandos priemonių komunistai imasi prieš vienuoles, užlaikan- čias net dvi prieglaudas pamesti- nukams kūdikiams, kurių tik da- lį jos augina, o kitus stengiasi gražinti tėvams, jei pasiseka juos surasti. Mirtingumas, žino- ma, didelis, nes neretai kūdikiai pas vienuoles patenka vos begy- vi ar jau ir mirę.

JAV išlaidos ginklavimuisi

Gymimosi mobilizacijos įstaiga praneša, kad iš \$42.000.000.000, skirtų šioms biudžetinėms me- tams, kurie baigiasi birželio 30 d., apie 65% jau išnaudota įvai- riems užsakymams. Esą sunau- dojama maždaug po 5 milijonus per mėnesį. Paskirtųjų sumų ne- užtenka ir laukiamą, kad prezi- dentas paprašys kongreso dar 9 ar 10 milijonų šioms metams.

— Maskva. — Sovietų Sąjun- ga paskelbė geležies laužo rinki- mą vaju. Kartu skelbiamas Sta- lino atsisaukimas šiais metais ir plieno gamybą pakelti iki 60 mil. tonų. Praeitais metais Sovietų Sąjunga plieno pagamino apie 27.600.000 tonų.

Sovietų karo biudžetas didžiausias iš visų valstybių

JAV Užsienio reikalų minis- terija praneša, kad Sovietų Rusi- ja iš visų pasaulio valstybių skir- tia didžiausią procentą visų vals- tybės pajamų karo reikalams. Dabartinis Rusijos biudžetas nu- mato net 20% karo reikalams, tuo tarpu JAV tik 15%.

Jau šis skaičius skirtumas aiškiai rodo Sovietų "gerus norus" taikai, ku- rių ji nesigėdino triūbyti pasau- liui per savo propagandą. Rusi- jos taikos intencijos ir be šių pa- lyginimų jau daugeliui pasidarė gerai suprantamos, tačiau tiems, kurie vis dar nori bent kiek tikė- ti komunistų taikingumo galetų dar labiau atverti akis. Tuo la- biaus, kad sovietų paduodama 20% nuo biudžeto karo reikalams tėra tik oficialiai kompartijos leista skelbti spaudai suma. Gi kas žino ir supranta komunistinį režimą, tam yra visiškai aišku, kad tas procentas yra keleriopai didesnis. Be to, rusų skelbiamas procentas biudžeto karo reika- lams toli gražu neapima visų po- zicijų:

1. Pensijos mokamos karo ve- teranams pagal Rusijos sistemą įeiną į bendrą socialinį draudimą.

2. Kariuomenės stovyklos ir ki- ti kariniai įrenginiai yra atlieka- mi neapmokamų darbo vergų,

kurių Sovietų Rusijoje yra virš 15 mil.

3. Raudonarmiečio mėnesinė alga yra 7 dol. 50 centų, tuo tar- pu amerikietis kareivis gauna 75 dolerius per mėn. ir daugiau.

4. Plieno fabrikai, įvairūs ka- nalai ir elektros jėgainės sovie- tuose priklauso valstybei ir ne- įeina į kariuomenės išlaidas, ta- čiau jų didelis dauguma dirba tik karo reikalams.

Praktiškai Rusijos apginklavi- mui skiriamos žymiai didesnės sumos negu viešai skelbiami skaičiai rodo ir jos nusiginklavi- mą arba taikos siekimus bent kiek protaujantis žmogus laiko tuščiu nuolatinu įprastinės pro- pagandos arkluku savo simpati- kams mulkinti.

Kariniai manevrai politinėje tarnyboje

Iš amerikiečių kariškų sferų Vokietijoje pranešama, kad So- vietų spaudimas į Vak. Vokietį- ją kulminaciją pasiekė š.m. rug- sėjo-spalio mėn., kai Vakarų Vo- kietijos pasienį vyks didieji So- vietų manevrai. 30 sukaupusių di- vizijų, tuo pačiu metu taip pat manevruojant Lenkijos ir Čeko- slovakinijos armijoms, turėsią ap- stulbinti vokiečius ir įtikinti juos, kad jų nuo Sovietų negali apginti niekas ir kad vienintelė išeitis — priimti Rytų Vokietijos siūlomą susivienijimą.

Italija siekia pakeisti taikos sutartį

Taikos sutartis Italijos karines pajėgas apribojo 185.000 armija, 65.000 policijos ir 67.500 tonų lai- vynu. Dabar Italija nurodo, kad Sovietų Rusijai apginklavus Bal- kanų valstybes, jos padėtis su to- kiomis menkomis karinėmis pa- jėgomis darosi pavojinga ir rei- kalinga taikos sutarties apribo- jimus panaikinti. Beabejo, tą rei- kalą nulems ruošiami pasitari- mai Viduržemio jūrų strategi- niais klausimais, kuriuos organi- zuoja D. Britanija ir Prancūzi-

Korėjos įvykių raida vis ne- išryškėja, o praeitą savaitę pri- vedė net prie keistokos padėties. JT kariuomenė ir nenoromis turi žygiuoti pirmyn, nes raudonieji vis traukiasi ir traukiasi. Šiaurės Korėjos siena priešakinių dali- nų jau pasiekta ir vadovybė at- sistoja prieš sunkų klausimą — peržengti ją ar sustoti. Peržengti yra pavojinga, nes nežinai, kaip vėl reaguos kinai, o sustoti rei- škia kompromitaciją. Juk tai ro- dytų, kad nedrįstama, bijomasi. McArthur pereitą savaitę pa- skelbė, kad eisias per sieną, P. Korėjos prezidentas Rhee karštai šaukia: "Pirmyn prie Jalu upės" ir savo kariuomenės žvalgomuo- sius dalinius jau pasūtė anapus 38 paralelės. Ištikrųjų betgi Mc Arthur nenori toliau žygiuoti, norėtų sustoti ir konflikto likvi- davimą palikti diplomatomis. Bet kaip garbingai sustoti nepažeid- dus ankstyvesnių deklaracijų? Juk buvo pažadėta išvaduoti visą Korėją. Kinai gi nieko neatsako į jokių siūlymus, traukiasi, ne- sikauna, bet ar nesikauna, jei vėl būtų priartėta prie jų sienos, nie- kas nežino. Naujoji jų puolimo nenorima sulaukti, nors britų brigados vadas ir yra pareiškęs, kad JT kariuomenė savo ginklais pranašiais galinti sunaikinti bet- kokių masių puolimą.

McArthur pasiuntė savo de- santus į porą salų už 38 parale- lės, bet sausumoje per ją, atrodo, bent tuo tarpu, nei. Visai ne- lauktai jis paskelbė vykstą į Ko- rėją ir esąs pasiryžęs susitikti su raudonųjų vadais kalbėtis dėl paliaubų, ginčą paliekant sprest

ja. Tuo pat metu JAV ragina į Vakarų gynybą įsijungti Ispa- niją, o Turkiją ir Graikiją pra- šosi priimamos į Atlanto pakta. Italija iš tų planų negali būti išskirta, tad savo reikalavimų greičiausiai pasieks.

Likviduokit Staliną

Pogrindžio organizacijos Vie- noje visame mieste, o ypač prieš pat Sovietų vyriausiąją būstinę, išmėtė atsisaukimus į sovietų ka- rių, kuriuose kviečia kurti smul- kias grupesle antibolševikinei akcijai ir Stalinui likviduoti. At- sišaukime sakoma, kad už tiek daug koncentracijos stovyklose sunaikintų žmonių, sovietų armi- ja turinti nusukti galvą Stali- nui, kaip kad nusukusi Hitleriui. "O jei jums grės tiesioginis pa- vojus, nebėkite į vakarinius miesto sektorius aliantų kariu- menės globon", sakoma atsišau- kime.

Nauja atominė bomba

Argentinos prezidentas Peron paskelbė, kad Argentinos tyrinė- tojai, vadovaujami austro fiziko Dr. Ronald Richter, atradę naują būdą atominei energijai atpalai- duoti be uranijaus. JAV eksper- tai dėl to pareiškė, savo abejo- nių, o Peronas į tai atsakė, kad netikėti esąs jų dalykas, o jis skelbiant tą žinią ne jiems, bet sa- vo tautai.

Baisi oro nelaimė

Did. Ketrvidienįjį Atlanto vandenynė maždaug 450 mylių į vakarus nuo Airijos nukrito JAV transportinis lėktuvas su 48 ke- leiviais ir 5 įgulos nariais, iš viso 53 žmonės. Visos lėktuvų ir lai- vų pastangos surasti nelaimės iš- tiktuosius, nedavė jokių vaisių. Keleivių tarpe buvo ir brigados vadas Paul T. Cullen, JAV Barks- dale Field, Shereveport, La., oro bazės vado pavaduotojas. Vienas lėktuvas matęs liepsnas ir patį kritimą.

— Otava. —

Kanados parla- mentui sekančių metų biudžetas busias pateiktas balandžio 10 d.

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

diplomatinio keliu. Esą, dabar raudonieji neturi jokių vilčių atsigausti, bet jo tikslas nesąs juos sutriuškinti, bet sutvarkyti Ko- rėjos reikalą. Jeigu gi kiniečiai nenusiileis, tai teksią pradėti pačios Kinijos puolimus.

Šitas McArthur pareiškimas yra didelė staigmena ir Vašing- tonas oficialiai paskelbė, kad Mc Arthur nesąs įgalios šitokius siūlymus daryti ar grasinti Kini- jos puolimu. Išeitų, kad čia Mc Arthur prokonsuliškas žygis. Tačiau galima prileisti, kad tai tik atskalbėnėjimas ir pareiški- mas ištikrųjų buvo padarytas su Vašingtono žinia, kaip naujas bandymas išeiti iš keblios padė- ties — iš aklygatvio. Reikia ma- nyti, kad netrukus tai paaiškės. Bet apskritai šiuo metu vyrau- ja nuomonė, kad Korėjoje kovos jau yra maždaug baigtos. Ir Ka- nados kariškių sferose vyrauja įsitikinimas, kad kanadiečiams, kurie netrukus ten vyks, nebe- teks kariauti, bet policines pa- reigas eiti.

Ką dėl šio reikalo galvoja ko- munistinis pasaulis, neaišku. Š. Korėjos premjeras Kim ir Stali- nas Sovietų Sąjungos ir Š. Korė- jos sukakties metinių proga ap- šiekė telegramomis, kuriose Kim pažadėjo kovoti iki perga- lės, o Stalinas pažadėjo visoke- riopą paramą "prieš imperialisti- nus agresorius". Iš Maskvos be- to, jau pagrasinta, kad jei nebus abejinga ir įsikiš, jei "imperialis- tai" bandytų peržengti Jalu upę. Tik dar nepasakyta ar lauks peržengimo sausuma ar tenkinsis peržengimu oru, kuriuo grasina McArthuras.

Ramiojo Vandenyno paktau, kuriuo rūpinasi JAV, reikia pir- miausia sutvarkyti Japonijos tai- kos sutarties klausimą. Kadangi tuo reikalu susitarti su Maskva nėra jokių vilčių, tai JAV tariasi su kitomis valstybėmis, kovovo- siomis prieš Japoniją. Čia pasi- priešinimo rodo D. Britanija. JA V-bės norėtų laikytis užmiršimo ir atleidimo politikos, nereika- lauti jokių reparacijų ir kuo grei- čiau apginkluotą Japoniją įjung- ti į prieškomunistinį bloką, bet D. Britanija sutinka tik su pir- mąja plano dalimi. Ji nenori leis- ti Japonijai ginkluotis, nori pa- likti joje igulas ir tt. Kanada yra pareiškus, kad sutinka su ribotu Japonijos apginklavimu, tiek, kad ji "galėtų paremti jos pačios gynyba nuo užpuolikų". Kitos valstybės savo nuomonės dar ne- pareiškė.

Irane ryšy su neramumais bei teroristiniais veiksmais paskelb- tas karo stovis. Teherano gatvės patruliuoja tankai. O dėl angų naftos bendrovės per tą savaitę nebuvo jokių pareiškimų.

Pakistanas pagaliau paskelbė kad kovo 9 d. pradėtas likviduoti sąmokslas buvęs komunistinis, kad sąmokslininkai norėję nu- verst valdžią ir įvesti komunis- tinio pobūdžio diktatūrą. Jų bu- vusie tik saujelė, kuri esanti pa- smerkta ir kariškų ir civilių sferų, kurie visi maną, kad juos rei- kia tuojau sušaudyti. Bet valdžia nusistatiusi be teismo to nedary- ti. Esą, numatoma dar daugiau suėmimų. O kokio pobūdžio są- mokslas tą pačią dieną likviduo- tas Thailande, vis dar neskel- biamo.

Paryžiaus viceministerių kon- ferencija, posėdžiaujanti nuo ko- vo 5 d., dar nepasiekė jokios pa- žangos. Ilgos kalbos visiems nu- sižadėjo ir prieš pat Vėlykas va- kariečiai klausimą pastatė labai griežtai, žadėdami pasitarimus nutraukti. Padėčiai gelbėti Did. Penktadeinį buvo suauktas už- daras posėdis, kuriame, matyt, buvo pasakyta kažkas svarbaus, o šeštadienio posėdy buvo nutar- ta darbus pertraukti iki kovo 27

d. Per tą laiką Gromyko turėjo susisiekti su Maskva dėl naujų instrukcijų, o Anglij atstovas lankėsi Londone — reikia many- ti, taip pat ne vien tam, kad galė- tų šventes praleisti šeimoje. Šios savaitės konferencijos posėdžiai atrodo, turėtų būti lemiami. Jei ji nutruktų ir 4 didžiųjų konfe- rencijos nebebūtų laukiamas, be- abejo, tektų laukti gyvenės įvy- kių raidos ir dar didesnio santy- kių įtempimo.

Sovietų Sąjungoje paskelbtas plieno gamybos pakėlimo planas ir geležies laužo rinkimas, rodo didelių ginklavimo užsimoji- mus. Vykdam metalo rinkliavą beabejo nukentės ir Lietuva, ku- rioje išnyks ir geležinės tvoros ir vartai, o gal net ir kryžiai, o žmonės bus varginami priverstinomis lenktynėmis.

Italija ir Viduržemio jūrų vi- sas rajonas vis daugiau traukia pasaulio politikų dėmesį. Italijos vaidmuo auga ir ji šią padėtį iš- naudos beabejo ne tik ūkinei pa- galbai gauti, bet ir politškai — reikalauja su Trieste ir visos tai- kos sutarties revizijos. Netenka abejoti, kad jai seksis, nes Vidur- žemio jūroje jos padėtis yra pir- maeilės svarbos. Naudojasi tuo ir Ispanija, stengis pasinaudoti ir Graikija su Turkija viešai, o Tito laiką išpaus ir niekam nežinant. Viešai susirišti su "kapitalisti- niais imperialistais" jam, mat ne- patogus ir prieš giminingą komu- nistines valstybes, bet svarbiau- sia prieš savo krašto komunistus. O pagalbos vistiek reikia.

JAV vykdė naujus atominių ginklų bandymus Eniwetok ko- ralų salose, labai nušalioje Ra- mioje vandenyno vietoje — 2.700 mylių nuo komunistiškų Azijos krastų, 2000 mylių nuo Havajų ir 5000 mylių nuo pačių JAV. Ta- me rajone nieko daugiau nėra, tik vien bandymų personalas. Šnipinėjimas ten nėra lengvas, bet manoma, kad bandymus vis- dėlto seka Sovietų povandeniniai laivai, atplaukę iš jų bazių Kuri- lų salose.

JAV viduje visuomenės dėme- sys nukreiptas į aukštų asmenų apklausinėjimą aiškinantis pa- dugnių veiklą. Įtariamųjų tarpe yra ir dabartinis ambasadorius Meksikoje. Atrodo, kad jam gali nebetekti grįžti į savąjį postą.

Kanada skuba likviduoti savo senuosius ginklus, dovanoti juos Europos valstybėms, nes pati no- ri savo kariuomenę apginkluoti amerikoniško tipo ginkais. Tik tos kariuomenės ji nedaug turi. Pasirodo, kad nuo pat Korėjos karo pradžios, nežiūrint didelių pastangų, kariuomenės skaičius padidintas vos 20.000. Dabar Ka- nada turi 64.000 karių ir karinė vadovybė suka galvą, kaip pri- rinkti iki užsibrėžto 115.000 skaičiaus.

Ryšy su pagreintu kariuome- nės perginklavimu krašto pramo- nę ruošiamasi (vis dar ruošia- masi!) pervesti į karo meto pramo- nę. Nuo balandžio 1 d. prade- da veikti karinės gamybos mi- nisterija, kurios ministeriu pa- skirtas tas pat prekybos bei pra- monės ministeris Howe. Bet di- delių rūpesčių Kanada turi su plieno trūkumu. Ir tai ypač dėlto, kad ir iki šiol visais gerais plie- nas būdavo importuojamas iš JA V-bių arba iš Belgijos. Numato- ma, kad šiais metais Kanadai truks net 1.500.000 tonų plieno. Dalis trūkumo bus padengta im- porto iš JAV, bet teks ir pasi- pausti. JAV, mat, neriboto kie- kio duoti negalės, nes ir joms trūksta. Sakoma, kad, jei JAV pilnai įvykdytų karinės gamybos užsimojimus, tai ir jų pačių civi- liams reikalsams nebeliktų nieko. Atsies susispausti ir taupyti abiem.

LIETUVOS SOSTINĖ VILNIUS IR GUDAI

GUDŲ URA PATRIOTŲ LIGUISTŲ KLIEDĖJIMŲ PRIEŽASTYS IR TIKROVĖ

ausdiname šį p. Karnėno straipsnį tik ką praėjusios Gudų tautinės šventės proga, visiškai pritardami pagrindinei minčiai, kad su Gudais turėtume suartėti, daug ką išsiaiškinti ir susiprasti. Juk ruošiamės kaimynais gyventi!

Gaila, kad mūsų spaudoje gudų klausimas permaži nagrinėjamas. O tai bus vienas aktualiausių klausimų mūsų netolimai ateičiai. Dėl to gudų klausimu lauktume ir daugiau pasisakymų.

Reikia išsiaiškinti

Ko neišsiaiškinome namie, turime atlikti tremtyje ir emigracijoje. Aišku, su gudų ura patriotų liguistais kliedėjimais nėra ko polemizuoti, tik mums reikia geriau pažinti gudus ir tą Lietuvos sritį, kurioje gyvena nemaža sugudėjusių lietuvių ir pačių gudų.

Nesu toks autoritetas kaip Šibiran ištremtas žurnalistas ir rašytojas Vincas Uzdavins, Amerikoje esąs prof. Mykolas Biržiška ir kiti Lietuvos Rytų žinovai, bet mano vilnietiškoji kilmė duoda man teisę ir net įpareigoja tarti čia savo žodį, gal būtų svarbesnį, negu žemaičių ar suvalkiečių, kuriems sunkiau tuo klausimu pasisakyti.

Kas tie gudai vakariečiai?

Jais vadinami visi gudai, gyvenę ir vakarus nuo 1921-1939 m. Sovietų Gudijos ir Lenkijos sienų, vadinamame Grabskio koridoriuje ir Vilniaus Gardino krašte, buvusiose Lenkijos "kresuose", tame "jos" šiauriniame pusiasalyje, kuris ties Druja, Drisa ir Disna siekia Dauguvą. Tai žemės ištirpusių jotvingių ir sugudėjusių dalis Aukštaitijos. Tik šiaurėje tvirtai lietuviškai išsilaikę švenčionių apskritys, Gervėčių-Varnėnų plati sala, gilus pusiasalis ties Lyda, nekalbant apie lietuviškai kalbančias salas ir rytus nuo 1920 m. Lietuvos ir Sovietų Sąjungos sienos.

Nežiūrint Lenkijos laikų polonizacijos ir skurdo, tuose "kresuose" gyvenimas 1921-1939 m. nestovėjo vietoje. Su lenkiška kultūra ir jaunimo švietimu kilo ir gudų susipratimas, augo jų inteligentų skaičius, nes gi ten veikė kelios gudų gimnazijos. Gyvenimas buvo geresnis, negu Sovietų Gudijoje, nuo kurios "kresus" skyrė geležinė uždanga. Negalėdami palaikyti ryšius su savo tautiečiais anoj pusėj ir naudotis kultūros spinduliais iš gudų sostinės Minsko, gudai vakariečiai gravitavo į vakarus, taigi į Vilnių, didžiausią šio krašto miestą ir visų vietos gyventojų kultūros centrą. Greta lietuvių ir lenkų kultūros židinių, Vilniuje veikė ir gudų institucijos. Juk, nepavykus gudams Minske sukurti tautinę Gudų valstybę, lenkams su sovietais padalinus ją į dvi dalis, gudams vakariečiams reikėjo gi gyventi, kurti savistovą gyvenimą ir savo kultūrinės įstaigos turk nors priglausti. Geriausiai tiko Vilnius ne tik kaip didmiestis, bet ir kaip amžinoji Lietuvos sostinė, kurioje gudai nėra svetimi iš senų laikų.

"Ostlandas" ir gudai

Gudams nacionalistams šiek tiek pravašivusių suteiktą vokiečių "Ostlando" sukūrimas (iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Gudijos). Tada visi gudų inteligentai iš Vilniaus ir kitur rinkosi Minske, visos Gudijos sostinėje. Kiek kitose trijose valstybėse vokiečiai spaudė tautinį judėjimą, tiek Gudijoje jie jį protegavo. Ten atgijo gudų tautinė dvasia, sklidusi į visą kraštą naujais laikraščiais ir knygomis. Su vokiečių laimėjimais frontuose, gudai tikėjo į savo valstybės sukūrimą. Tada jie apie Vilnių, kaip apie "gudišką" sostinę, kaip ir niekada anksčiau, nekalbėjo, nors savąją istoriją aiškino kraipydami Lietuvos istoriją.

1943 m., man vedant Vilniaus centrinio pašto siuntinių skyrių, kartą pabiro vienas knygų siuntinys. Aš susidomėjau jo turiniu. Kažkam iš Minsko buvo siunčiama didesnis skaičius Dr. Stankevičiaus knygos "Krivyčių v minalasci" (Krivyčiai praeityje), o p. audas iš Minskąjį Gazeta atk. os. Iš siuntinio gavėjo buvo nupirkta vienas knygos egzempliorius, atydžiai perskaitytas ir aprašytas dienraštyje Naujoji Lietuva.

Tai jų "Evangelija"

Ir kai tremtyje ir emigracijoje girdžiu apie gudų ura patriotų pretenzijas į Vilnių, skaitydamas jų skleidžiamas "gudiškas pažiušas" į Lietuvos istoriją, — atsimenu aną Minske 1942 m. išleistą knygą Krivyčių v minalasci, viso to pradininkę.

yra daugumoje sugudėję lietuvių, nes toliau ir rytus gudai daugumoje yra stačiatikiai arba unitai. Pagaliau ir vietovardžiai bei pavardės Vilniaus krašte yra daugumoje tik lietuvių kalba išaiškinami. Nekalbant apie vietovardžius aplink Vilnių, kurie beveik visi skamba lietuviškai (Mickūnai, Paberžė, Buivydziai, Medininkai, Turgeliai, Pabradė, Rudiškės, Palionys, Gulbėnai, Lentvaris, Trakai, pagaliau pats Vilnius ir kiti), nukilkime toliau į rytus: Ašmena, Varnėnai, Gervėčiai, Salos, Smurgainiai, Vyšniavas, Miknačiai, Žodiškis ir tt. Pavyzdžių, kuria kita kalba, jei ne lietuvių, galima suprasti toli ant Nerios kranto stūkšančios senos vietovės Žodiškio pavadinimą? Panašiai yra ir su pavardėmis.

Okupantų iškasta praraja

Nenuostabu, kad tarp lietuvių ir gudų yra padidėjusi praraja per 1921-1939 m. lenkų laikotarpį. Mūsų didiesiems kaimynams visada rūpėjo lietuvių gudų nesantaika. Nors dalis gudų inteligentų gyveno ir turėjo šiltas vietas Nepr. Lietuvoje ir buvo nuširdūs Lietuvos draugai, lenkų pusėje gyvenę gudų inteligentai

JAV kariškasis nugarkaulis

Neseniai paaikškėjo, jog anglams priklausančioje Kipro saloje Amerika steigianti vieną stipriausią savo oro pajėgų bazę. Bet gi ši bazė nėra nei pirma, nei pasakutinė visoje jų grandinėje. Kaip atrodo, JAV politikai ir karo specialistai teikia daugiausia dėmesio, skiria begales lėšų ir darbo tam efektingiausiems šių laikų ginklų — aviacijai.

Turiu po ranką pasaulio žemėlapi, kuriame atžymėti Amerikos aviacijos grupavimosi taškai. Jų daug, šimtai, ir pačios tų taškų vietos parinktos taip, kad vieningai tautų laisvės priešą, kokią istorija dar nežino, būtų galima pasiekti trumpiausiu laiku ir galimai patogesniais sąlygomis. Tiesa, ne visi tie taškai žemėlapyje yra: ko priešas nežino, to nei nepažymėta. Bet jau ir visiems žinomos JAV lėktuvų bei laivyno bazės ir jų išsidėstymas teikia raminančio optimizmo. O turint galvoj šio krašto gamybos pajėgumą ir reikalingų resursų begales, galima drąsiai tvirtinti, jog žmonijos laisvės priešas Nr. 1 užsidūrė ant labai aštrios problemos. Ypač jam nemaloniai kvepia naujojiškos Amerikos bombos ir kiti dar nežinomi, bet tikrai jau esami, ginklai, kuriuos JAV lėktuvai pradeda pasirokauti...

Taigi, kaip laisvosios, taip ir paverptos tautos turi stipraus

Maskvoje lengva prašauti

Paskutinėje savo kalboje veteranų suvažiavime Tito teisingai pasakė: "Kai tik Stalinas nusicaudė, satelitai mano, kad tai jau įnašas į marksizmą".

Gera Titui pakolks kalbėti, kai jį globoja pusės milijono armija. Jei jos nebūtų — ir jam net ūso pakraipymas būtų įnašas. Kad su Stalinu nesiginčijama, ištikimo net toks galiūnas, kaip Maskvos CK gen. sekretorius Chruščiovas, buvęs visos Ukrainos CK gen. sekretorius. Jo nusikaltimas "nepaprastas". Jis, mat, išdriso "Pravdoje" išspausdinti straipsnį, kuriame dabar Sovietų Rusijoje kuriamas kolchozų milžinas pasilė pavadininti "kolchoziniais kaimais", pamiršęs, kad Stalinas juos vadina "agromiestais". Sekančios dienos "Pravdos" numery redakcija jau mušasi į krūtinę, kad neapsižiūrėjusi ir tt. Beabejo tai "baisus" nusikaltimas!

Ir tai ne pirmas atsitikimas, kad tokių pamokų gauna net pirmaeiliai partijos žmonės. Nereikia pamiršti, kad galvoti valia tik "genialiajam" — diktatoriui.

Ir Šveicarijoje komunistai aktyvūs

Toks jau kraštas Šveicarija, kad ten visada kryžiaivos pagrindinės veiklos ir šnipinėjimo keliai. Štai atkreiptas dėmesys, kad ir komunistai ten daug gali. Tarp kitko jie yra pasiekę nemažos įtakos radiofonuose. Pav., vieno radiofono direktorius Hermann Scherchen pasirašė Stockholmo

MAŽOJI LIETUVA LIETUVIŠKOJE BYLOJE

Gal retai tautai taip sunkiai teko kovoti dėl pripažinimo pasaulyje, kaip lietuviams. Jei mūsų dar šiandien daug kas nežino ir neskiria nuo kitų tautų, jei pasaulio enciklopedijose ir kituose informaciniuose leidiniuose taip dažnai sutinkame mums graudžių nesamonių prirašytą, tai prieš 100-150 metų nei to nebūtume radę. Lietuva buvo paprasta Rusų imperijos provincija, o kultūrininkams Lenkijos dalis, kur dar kažkokių kurioziškų žmonių pasitaikė — senovės barbarų palikuonių.

Lietuvos ir lietuvių tautos vardas pradėjo kilti tik 19 amž. Iš vienos pusės lietuvių vardas buvo iškeltas kylančiojo lyginamosios kalbotyros mokslo, pastebėjusio didelę vertę lietuvių kalbos senųjų formų, o iš antros jos iškeltas dėl pastebėtų tautosakinių vertybių. Dėka Rėzos buvo pastebėtos lietuviškosios dainos, o nuo jų pereita prie viso tautos kultūrinio lobyno. Šiandien mes pasigėrėdami minime, kad mūsų dainos sužavėjo Herderį, net didįjį Goethę, mėgstame pacituoti jų atsiliepimus, tačiau ne visada žinome, kad pasaulį sužavėjo pirmiausia Mažosios Lietuvos lietuvių žodis ir daina. Didžioji Lietuva tada dar merdėjo

be kultūrinio lietuviško gyvenimo. Jos žodis tada neprasiskverbė toliau savojo kaimo ribų. O Mažojoje Lietuvoje lietuviškas gyvenimas laisvai reikėsi ir buvo pradėtas stebėti. Ten buvo pradėta rinkti lietuvių kultūrinės vertybės, tiesa, vėlakai. Tada, kai lietuviybė buvo pradėta persekioti, marinti ir silpnėję. Dėl to tai ir 1879 m. įsisteigusi vokiečių mokslininkų draugija "Litauische literarische Gesellschaft" savo tikslu laikė paskubinti užrašyti, surinkti, jų nuomone, išmiršančios tautos palikimą. Lietuviškos kultūros dokumentus jie rinko ne lietuviams, bet mokslui bei muziejams, nors tuo pačiu ir lietuvių garsino.

Taigi, lietuvišką vardą iškėlė ir lietuvių "į žmones išvedė" mažalietuviai, tėvai tų, kurių didelė dalis dabar, deja, lietuviškai nebekalba...

Mažoji Lietuva atliko didelę misiją lietuvių tautai dar ir tuo, kad sudarė atsparą didžialietuviams kovoje su carinės Rusijos priespauda spaudos draugų laikotarpyje. Jei ne Mažoji Lietuva, tautinio atgimimo laikotarpis beabejo būtų turėjęs visai kitą kelią — daug sunkesnį, ir gal būtų, ilgesnį. Juk visa raštija, visas spausdintas žodis per tą 40 metų ejo iš Prūsų — iš Mažosios Lietuvos.

Bet šituometu pačioje Mažojoje Lietuvoje lietuviybė pergyveno didelę krizę. Kaip tik tuo pačiu metu, kai Mažoji Lietuva buvo stulpas ant kurio rėmėsi lietuviškoji veikla anapus Rusų sienos, lietuviybė čia nusilenkė Bismarkinio reicho germanizacijai. Lietuviškasis būras, ypač kairėje Nemuno pusėje, sparčiai keitėsi į prūsikąjį bauerį — "Preussische Bauer". Tai para-doksalu, bet taip buvo. Lietuviškąją vėlavą nuo tada prėmė didlietuviai. Tabelaiko ją jis ir dabar, gelbimas palyginus nedidelės dalies mažalietuvių-klaipe-diečių, ir tai dar ne visu.

Kuriantis nepriklausomai Lietuvos valstybei sąmoningų mažalietuvių buvo jau nedidelis būrelis, kurie betgi rankų nenu-

J. Karys.

Vaizdų knygtės — tautinio auklėjimo priemonė

Mes europiečiai, ypač turintieji mokyklinio amžiaus vaiku, esame nusistatę prieš šiam kontinentą paplitusius "komikus", vaizduojančius visokių plesikus, indėnus, kaubojus ir tt. Šio kontinento vaikai nuo pat ryto, iki vakaro skaito tas knygtes ir studijuoja paveikslukus. Vieni vaikai pasimaino su kitais ir taip gauna progos visų rūšių "komikus" peržiūrėti. Mokyklos čia joikia "komikų" kontrolę neužsiima. Tenka budėti tėvams, žiūrėti kad jauno vaikučio pasamone ne-

būtų maitinama kriminalinio ir kitokio nemoralaus turinio "komikais". Tarp šlamšto "komikų" yra daug ir klasikų kūrinį, kaip "Tarzanas", "Robinsonas Kruzas" ir tt. Amerikos katalikų organizacijos leidžia religinio turinio vaizdų knygtes apie Kristaus ir šventųjų gyvenimą ir kt.

Gi Amerikos lenkai iš to sau padaro tautinę propagandą. Štai mano sūnus turi rankose "komiką" apie Joną Sobieski, Lietuvos ir Lenkijos karalių. Deja, ten apie lietuvių nėra žodžio. Čia paveikslais ir gudriu tekstu pavaizduota Jono Sobieskio karai su turkais. Puikiai atvaizduoti lenkų generolai, karžygiai. Lenkijos žemėlapis su Rusijos siena (nutylėta Lietuva). Ten lenkų karžygiai kartu su Austrijos kariais prie Vienos sumušė turkus, kaip pasikesintojus į krikščionybę. Galvoju, tiek daug mes turime

leido ir stoji kovoti už savo krašto sujungimą su D. Lietuva vienos valstybės ribose. Vokietijai pralaimėjus karą, tą pačią dieną kai ji kapituliuoja, 1918 m. lapkričio 11 d., buvo įkurta Prūsų Lietuvių Susivienijimo Tautos Taryba, pasiūmus lietuviškosios visuomenės vadovavimo našta ir atstovavimą.

Kai taikos konferencija Versailles svarstė Vokietijos rytinių sričių klausimą, o Lenkų atstovai siūlė Rytprūsius paversti atskira valstybe jų protektorate, o šiaurinę jų dalį siūlė prijungti prie Lietuvos, jei ši sutiks sudaryti unijos ryšius su Lenkija, tada Pr. L.S.T.Taryba raštu, o vėliau per atstovus žodžiu, pareikalavo prijungti prie Lietuvos respublikos Mažąją Lietuvą iki Labuvos, Įsručio, Gumbinės, Darkiemio ir Geldupės apskričių imamai, t.y. reikalavo lygiai to paties, kaip ir Lietuvos delegacija, veikusi tada Paryžiuje, nors ir neįsileista į konferenciją.

Taikos konferencija betgi nepabojė nei Lietuvos delegacijos, nei Pr. L.S.T.Tarybos reikalavimų ir nuo Vokietijos atskyrė tik dešinį Nemuno krantą, kurį konferencijos pirmininkas tada šitaip aptarė: "Kalbamasis kraštas visada buvo lietuviškas, jo gyventojų dauguma kalbos ir kilmės atžvilgiu yra lietuviai. Tas faktas, kad Klaipėdos miestas didžia dalimi yra vokiškas, negalėtų pateisinti viso krašto palikimo Vokietijos suverenumui, ypač jau dėlto, kad Klaipėdos uostas yra vienintelis Lietuvos išėjimas į jūrą".

Klaipėdos kraštas po ilgų vargų pagaliau buvo prijungtas prie Lietuvos respublikos, o didžioji dalis Mažosios Lietuvos liko vokiečių valdžioje. Liko kaip tik toji dalis, iš kur daugiausia buvo kilusi visa ta medžiaga, kuri anksčiau iškėlė Lietuvos vardą. Liko juk ir mūsų mielojo Kristijono Donelaičio parapijony, de-ja, suvokietėję, liko Rėzos vėjai. O kaip bus dabar, kai Mažosios Lietuvos klausimas turės būti vėl iš naujo sprendžiamas?

A. St.

tremtinių menininkų, ar jie negalėtų Lietuvos istorijos, karžygių įjungti į "komikus". Žalgių mūšis, Vytauto pulkai, karai su vokiečiais ir rusais būtų dabar mieliai skaitomi visų amerikoniukų.

Turėtų dailininkai tuo susirūpinti ir pastudijuoti šią meno šaką. Lenkam leidžia "komikus" S. Paul. Min. per "Topix" bendrove.

J. Karka.

Red. pastaba. Ši klausimą jau veik prieš metus yra iškęs vienas didelis mūsų praeities mylėtojas lietuvis, Kanadoje gyvenęs jau per 40 m., pažadėdamas net subsidijuoti, padengti spausdinimo išlaidas. "T2" redakcija palengva tą klausimą aiškina, tačiau sutinkama daug grynai techniskų kliūčių. Ar pasikesis jas nugaleti, tuo tarpu dar sunku pasakyti. O tikrai geras būtų dalykas. Tik nereikia pamiršti, kad istorinių įvykių aiškinimas vaizdais yra nelengvas ir atsakingas, nes tam reikia žmogaus, sugėbančio ne tik figūras, pastatus ar kraštovaizdžius nubraižyti, bet ir turinčio laiko gerokai pastudijuoti, kad vaizdai perteiktų tikrus epochos bruožus.

Agronominės chemijos stotis Vilniuje

Naugarduko 22 šiuo metu randasi "Mokslų Akademijos Žemės ūkio Instituto Agrochemijos stotis". Tuose pat rūmuose yra prisiglaudę ir Vilniaus universiteto Chemijos bei Fizikos - Matematikos fakultetai. Jame, tarp kitų, dirba lab. J. Tarvydas, pernai chemijos fakultetą baigusi I. Stanislavičiūtė ir kit.

Vilniaus Universiteto Chemijos fakultetas šiais metais numato išleisti 26 jaunus specialistus. Gabesnieji — Tolutis, Višcikis, Bučkus pasiliko prie fakulteto. Bučkus esąs siunčiamas gilinti studijų į Maskvos Lomonosovo fizikos - Matematikos fakulteto dekanu šiuo metu yra doc. H. Horodničius. Jau kuris laikas nieko nesigirdi apie buvusį dekaną, vėliau "deputatą" profesorių Z. Zemaity.

A.

Jis piauna visas šakas, ant kurių kas nors laikosi

IŠ LIETUVIŠKOJO PASAULIO

PLB šeimoje

I PLB jau susibūrė visų kraštų lietuvių. Kairurės kraštai, kaip Australija, Belgija, Švedija ir kit., persiorganizavimą PLB jau užbaigė, išrinkdami Krašto Valdybas, o kiti — dar kelyje į tai ir turi LOKus. Tik JAV-bių lietuviai dar neturi susikūrę net LOKo; reikia tikėtis, kad ir ši gausiausia lietuvių kolonija ryšis susigriebs ir persiorganizuoja PLB įsijungs į viso pasaulio lietuvių apimančią organizaciją — PLB šeimą.

Aktualiausias ir pirmiausias kraštų valdybų bei LOKų uždavniais, be kita ko, turėtų būti kartotekų sutvarkymas, pagal LIT bendrąsias Nr. 1. ("PLB Keliu" psl. 61). Šiame darbe gražų pavyzdį rodo Kanada, kurios LOKas visu atkaklumu sekmėnigai vykdo tame krašte gyvenančių lietuvių kartotekos sutvarkymą. Tik gaila, kad tos pat Kanados LOKas perlėtai eina prie organizacijos užbaigimo, t.y. Krašto Valdybos rinkimų pravedimo. Tvarkytinas ir ryšio nuolatumas tarp PLB padalinių ir LIT, pagal nurodymus esančius knygelėje "PLB Keliu" psl. 57, kuri jau išsiuntinėta visais turimais PLB padalinių adresais.

Lietuvybės Išlaikymo Tarnyba (14b) Pfullingen, Goethestr. 16 Germany.

JA VALSTYBĖS

Pirmasis lietuvių rašytojų vakaras Brooklyne

pasisekė dalinai, nes V. Tysliavos rengiamas Bacevičiaus koncertas 8 val. turėjo būti jam rimtu konkurentu. Todėl "Vienybė" nieko apie jį neskelbė, o visi rašytojai turį kokių nors reikalų su šia firma maloniai savo dalyvavimą atšaukė. Tad, Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas salėje kovo 11 d. 4 val. Lietuvių Tautinės Sąjungos suruoštame vakare dalyvavo tik Nėlė Mazalaitė, Kotryna Grišaitė, O. Audronė-Baliūnienė, Leonardas Zitkevičius, S. Gaudys ir S. Zobarskas. Publikos buvo apie porą šimtų.

Pabėgėliams patiko lietuviškos filmos

Kovo 11 d. 6 val. energingojo L. Tremtinių Draugijos valdybos nario inž. Novicko iniciatyva. Apieškimu parapijos salėje buvo parodytos kelios brolių Motūzų ir Beleckų Lietuvoje 1938 ir anksčiau suktos filmos. Pirmas brangių tėviškes vaizdų, miestų naujų pastatų, kurie tiesiog žibėti tokiame Brooklyne ar Toronto, suklestėjusios Lietuvos gyvenimo, daugeliui pabėgėlių išspaudė atodūsi. Ypatinai buvo miela sekti veidukus šeštadienines mokyklas vaikų, kurių daugumas Lietuvą paliko vienmečiai. Apie 200 žiūrovų, inž. Novickui pasiūlius, sumetė apie \$50 likusiai Europoje Lietuvių Gimnazijai šelpti.

Vyt. Bacevičiaus koncertas

Apie Vytauto Bacevičiaus koncertą kovo 11 d. Naujorko New York Times rašė: "V.B. yra prityręs pianistas. Praėjusį vakarą, Carnegie Hall, įvyko jo penktasis rečitalis, kuris turėta vienas iš ilgos grandinės, prasidėjusios Lenkijoje ir nusitęsios per pusę pasaulio. Jo technika liejasi kraštais, o pirštai kaip plieniniai; jo kompozicijos parodė muzikinės literatūros ir priemonių pažinimą. Chopino B minorinė Sonata kartais išpildoma su užsidegimu, išskyrus šcherzo detales ar išsišokimus, kaip kad atsitiko laidotuvių maršo žemuose triluose. Retkarčiais buvo galima pasidžiaugti pavasariško grožio momentais — žinomajame "Berceuse", "Nocturne, opus 62, No 1" Bacevičius paskambino tiek didaktiniu būdu, tarytum klausytojai būtų buvę jo mokinukai. Taip pat, panašiai nepagaudamas jis paskambino ir Debussy.

Jojo kompozicija "Grand Fantaisie Impromptu, op. 34" padarė vis dažnai kažkur nuklystančios muzikos įspūdį. Pasiklysta pasirinktame "grand" stiliuje, o tas pakenkė ir visai temai. Mažesnė salė būtų p. Bacevičiui buvusi parankesnė".

Be čia minėtų dalykų Bacevičius dar paskambino "Organ Fantasia and Fugue in G Minor", Bach-Liszt, "Three preludes, op. 11", Scriabino ir Liszt'o "Tarentella". Koncertą organizavo Valerija Tysliavienė. Alm.

BRAZILIJA

Sao Paulo Vila Zelina lietuvių bažnyčiai vasario 15 d. suėjo lygiai 15 metų nuo jos pašventinimo.

Prof. Ant. Stonis, sausio mėn. 31 d. su šeima išvyko į Parana valstiją tarnybos reikalais. Prof. A. Stonis yra chemikas priklaikas eukaliptų celulozės šilko gamybai. Lig šiol buvo manoma, kad eukaliptų pluoštas yra netinkamas šilko gamybai. Šis išradimas turi didelę reikšmę Brazilijos ūkiui, nes lig šiol visa celulozė yra įvežama iš užsienio. Tam reikalui iš Brazilijos išplaukia užsienin kasmēt šimtai milijonų, o kartais apie milijardą kruzėirų.

Mokyklos. Nuo šių mokslo metų pradžios, t.y. nuo kovo 1 d. Lietuvių Sąjunga Brazilijoje išlaikys Sao Paulyje tris pradžios mokyklas: Dr. J. Basanavičiaus — Anastazijaus viloje, kuria rūpinasi Mokyklos Rėmėjų Būrelis; "Carlos Gomes" mokyklą Mokoje ir DLK Vytauto Didžiojo mokyklą V. Beloje.

Greta valdžios nustatytos braziliskos programos, visose trijose LSB mokyklose bus mokoma ir lietuvių kalbos. I lietuvių kalbos pamokas kviečiami ir gimnazistai ir kitas mokyklas lankantieji lietuvių vaikai.

Mokoje lietuvių kalbos pamokos vėl pradamos pirmadieniais ir penktadieniais nuo 17 val. — lietuvių kalbos mokytojas Simas Bakšys, dainų — Liudas Ralickas.

Tomis pačiomis dienomis nuo 20 val. vyksta ir baletos pamokos, kurias mokyklos mokinėms ir paaugusioms merginoms duoda Municipalinio teatro auklėtinis stud. Viktoras Šaltenis.

Inž. Zigmąs Šlepetys prieš porą metų atvykęs iš Vokietijos į Sao Paulo, buvo gavęs matintinko darbą amerikoniškoje LIGHT bendrovėje. Matavimas laukuose europiečių neperdarg malonus ir sveikas. Inž. Šlepetys pasiūlė savo viršininkams tą darbą supaprastinti, pirma nufotografavus vietovę iš lėktuvo, o paskui visus apskaičiavimus padaryti kabinete. Bet jam atskė, kad tai brangiai kaštuosia. Tada inž. Šlepetys atsiskė iš tarnybos ir įstojo dirbti į radio fabriką radio "gydytoju". Tačiau po kelių mėnesių gavo iš LIGHT pavietimą grįžti atgal ir vadovauti naujai įsteigiam fotoplanimetrijos skyriui. Mūsų tautietis mielai sutiko.

Lietuvių Katalikų Bendruomenės Šv. Juozapo choras kartą į mėnesį, sekmadienį, suruošia mokyklos salėje prie Vilos Zelinės bažnyčios menišką popietę, dalyvaujant chorui, solistams, jaunoms pianistėms, deklamatoriams ir tt. Chorui vadovauja gabus energingas chorvedis Al. Ambrozaitis. Jis taip pat organizuoja jaunimo orkestrą ir vaikų chorą.

J. V-tė.

VENECUELA

Milijonierių ūkiai čia yra nebloga vieta lietuviams geresnį darbą gauti. Taip agr. Pr. Jemelkis yra vieno dvaro administratorius, Mečys Baliutavičius buhalteris, Vyt. Jonaitis vieno nuosėlaus dvaro ūkvedis.

Veter. gyd. Z. Noreika dirba dideliame gyvulių ūky savo darbe.

Vyt. Dubauskas yra įrengęs didelę stalių dirbtuvę ir atlieka didelius užsakymus. Tarp kitko Valencijos katedrai pagaminavo puošnias duris už 35.000 boliviarų.

Aleks. Vaišniūnė, atlikusi gailęstingos sesers praktiką, dirba garsaus vidaus ligų specialisto prof. Trompis privatinėje klinikoje Caracas kaip asistentė ir sekretorė.

Elė lietuvių yra įsigijusių ūkių, namų, krautuvų arba ir šiaip verslų bei dirbtuvių. Yra fabrikuose turinčių atsakingų pareigų.

Inž. Kostas Gorodeckas neseniai atvyko iš Europos.

Lietuvių tremtinių šeima Azijoje

Kadaise Adomas Jakštas parašė humoristinį feljetoną "Lietuvės visur esantis". O šandien tai jau beveik tikrovė. Ir kur likimas mūsų brolių nenubloškė! Didžioji tremtinių dalis atsidūrė JAV, Kanadoje, Pietų Amerikos valstybėse, Australijoje, bet taip pat po keletą ir Afrikoje, ir Naujoje Zelandijoje ir net Azijos kraštuose, ir ne vien legionieriai Indokinos džiunglėse, bet ir šeimos.

Štai Jakševičių šeima — gydytoja ir teisininkas su dukrele — iš Kemptono stovyklos atsidūrė net Pakistane, buvusios Britų imperijos dalyje, kaip ir kaimynė Indija, gavusioje nepriklausomybę. Į šį retų liuksu salelių ir skurdo bei nesėkmės ligų jūros kraštą, apie kurio neramumus dar tik neseniai spaudoje skaite, me, Jakševičių šeima pateko dėlto, kad dėl nesveikos dukrelės negalėjo patekti į JAV, kitur neturėjo galimybės, o IRO spyrė kur nors emigruoti. Pasitaikė, kad kaip tik tuo metu Pakistano komisija buvo atvykusi pasirinkti 50 gydytojų tremtinių. Kadangi buvo žadamos geros gydytojų darbo sąlygos, tai nusprendė ten vykti ir gyd. Jakševičienė, o kartu, žinoma, ir šeima.

IRO juos greit nuvežė lėktuvu į Pakistano sostinę Karachi, iš kur pateko į paskyrimo vietą Vakarų Pakistane.

Formalinė pusė graži. IRO laiko savo misiją atlikusi, nes jau "įkurdino", o šeima atsidūrė bašios Azijos sąlygose, iš kolonijinio jungo tik ką išsivadavusiame krašte — su labai menkomis vegetacijos galimybėmis ir be jokių perspektyvų ateičiai. Vyras jokio darbo gauti negali, nes jo diplomuoto teisininko specialybė niekam nereikalinga, o fizi-

Vancouver, B.C.

Nors čia ir nedidelis lietuvių būrelis leidžia savo tremties dienas, bet visi atrodo linksmi ir patenkinti. Juos džiugina ne tik švelnus Vancouverio klimatas, ne tik gražūs gamtovaizdžiai, kurie žiemą vasarą žavi kiekvieno akį, bet daugiausia juos džiugina darbas, darbas su geru atlyginimu. Pv., p. K. Miniato ir Mr. Andrew lentpiuvėje net dviem pamainom dirba nemažas skaičius lietuvių. Dirbantieji dienišne pamainoj valandai uždirba 1.30 dol., o naktinė — 1.35 dol., kairurės net 1.50 dol.

Visi lentpiuvės darbininkai yra patenkinti geru atlyginimu, imonės tvarka, savininko p. K. Miniato nuosirdumu ir draugiškumu su jais. Malonu, kad p. K. Miniato ir Mr. Andrew lentpiuvės durys pirmą eilę yra atdaros lietuviams tremtiniam, o tik paskui kitatūčiams. Linkėtina, kad ir toliau tos durys neuždarytų, o vis plačiau atsidarytų, priimdamos po savo stogu vis daugiau lietuvių. Dobilėlis.

Lietuvių tremtinių šeima Azijoje

ne savo jėga niekad negalės konkuruoti su milijonais skurdo kudių vietinių, kuriems gatvė bei laukas yra ir namai ir pastogė. Kaip rašo savo bičiuliams laiškuose, Jakševičių vienintelė viltis, kaip nors iš ten išvažiuoti anksčiau, negu palūs vienintelės maistintojos jėgos. Bet kur ir kaip? Svarbiausia, kad nėra vilčių susitaupyti kelionei pinigų. Gal būt, atsisrasytų kur nors kiet artimesniuose kraštuose lietuvių, kurie galėtų jiems pagelbėti pasiekti kad ir Australiją ar N. Zelandiją ar kitą kurį kraštą?

Pavergtos Lietuvos teatruose

Pavartius sovietų propagandos lapus braunasi į akis viens kitam prieštaraujant lietuvių veikiančių teatrų veiklos apibūdinimai. Susidaro įspūdis, jog lietuvių menininkai įstengia eiti nors ir per griežčiausią kontrolę savitu lietuvišku keliu. Žinoma, vadovauja privalo atkalbėti "maldele dievo Stalino" garbei, kaip tai padarė "Tiesoj", sausio 31, vyriausias LTSR operos ir baletos režisiorius J. Grybauskas, ar "stalininės premijos laureatas" aktorius J. Rudzinkas. "Suklestėję Tarybų Lietuvos teatrai. Jie išėjo į platų kūrybinį kelią, gavo didžiules vystymosi perspektyvas" ... Kitokios tačiau nuomonės yra to pačio laikraščio antrame puslapyje drg. Pivorūnas, Kauno vykd. komiteto pavaduotojas. "Nežiūrint to, kad miesto teatruose pasirodo daugiau tarybinų autorių pjesių, bet repertuaro atlikimo lygis būna žemas idejiniu ir meniniu turiniu ... Drg. Pivorūnas kritikavo Meno Reikalų valdybą, kurios įstaigos eile atsakingų postų užima abejotini elementai".

Lietuviai menininkai stengiasi išsaugoti ką turėję. Todėl teatratome beveik visas Nepriklausomoje Lietuvoje statytas operas. Jos visada esti perpildytos, tad svarstoma — ir lietuvių inteligentai tikisi, jog jiems pasiseks šį planą praveisti pro partijos kontrolę — statymas naujų operos rūmų Vilniuje. Rūmai, esą, būtų nepaprastai puošnūs ir talpintų iki 1200 žiūrovų.

Laisvoje Lietuvoje būdavo pastatoma pora naujų operų kasmet. Dabar propaganda giriiasi pastatę "naujai" "Borisą Godunovą", statytą jau ir laisvoje Lietuvoje, ir tikrai naują baletą "Laurensiją". Naujuose planuose užsibrėžta pastatyti Čaikovskio operą "Mazepa", Moniuskos "Halka" ir Chazaturiano baletą "Spartakas". Teatras, girdi, bendradarbiaujas su lietuviams kompozitoriais A. Raciūnu ir A. Kleičkiu, spausdamas juos greičiau sukurti kokią tarybinę operą". Esama šio kio tokio ir prieaiglaus. Daug vilčių dedama į jaunąjį operos solistą Adamkevičių, kuris buvo pasiūstas į Leningrado operą statuoti. Jis jau dalyvauja šio teatro pastatymuose ir atlieka gana sunkias roles. Iš moterų daug viliamasi iš solistės Mikšaitės, kuri dabar mokosi Maskvos konservatorijoje. Baletas tikisi iš naujojo baletmeisterio Grivicko, kuris Vilniuje šiuo metu turėsias savo pirmąjį debiutą.

Dėl patalpų trūkumo opera, baletas ir drama iki šiol Vilniuje

Rūpesčiai Vilniaus miesto bolševikų tarpe

Sausio 30 d. paskelbtam VI komunistų konferencijos komunikate daug pylos gauna vietiniai "maskoliai" dėl Lietuvos rusinimo ir sovietinimo nesėkmės. Tą pylą perduoda taip vadinamos "savikritikos" būdu, t.y. kada vietinis komunistas partijos sekret. F. Bieliauskas pats save kritikuoja skaitydamas MVD specialaus skyriaus raštą. Idomios ištraukos: "Partijos miesto komitetas neįvykdė V partinės konferencijos nutarimo dėl vadovavimo ideologiniam darbiui pagerinimo, nesigilino į aukštojo mokslo įstaigų partinę organizacinę veiklą, į darbą su inteligentija, nepakankamai ryžtingai kovoja su buržuazinės nacionalistinės ideologijos liekanomis, su apolitiškumu ir objektyvizmu dėstyje. Kai kurių dėstytojų paskaitos vis dar būna žemo idejinio-politinio lygio, yra buržuazinės nacionalistinės ideologijos pratempimo faktų. Profesorių ir dėstytojų tarpe silpnai išvystyta kritika ir savikritika".

Panašiai kalbėjo ir Pedagoginio instituto "partinės organizacijos" sekretorė drg. Keičikaitė, aštriai kritikavusi partijos miesto komitetą už jo silpnus ryšius su aukštojo mokslo įstaigomis. Vilniaus universiteto rektorius drg. Bučas jau anos konferencijos metu buvo iškoneiktas "už nacionalistinį buržuazišką reakciją" jo vedamoje įstaigoje, šį kartą jis nusprendė gintis puldamas — puolė partijos komitetą, kad tas "nenoriai imasi formaliai ir sistematingai vadovauti uni-

Koncertų ciklas LTSR

Sausio mėn. Vilniuje koncertavo Gudijos Filharmonija, diriguoja kompozitoriaus N. P. Rakovo, išpildžiusio paties kūrinius. Kaune Gudijos Filharmonija dalyvavo dabar ruošiamuose taip vadinamuose "koncertuose-paskaitose" apie Čaikovskį. Paskaitą skaitė L. Staneika, dirigavo T. Kolomicėva. Solistais buvo A. Staškevičiūtė, V. Rubackis ir E. Paulauskas.

Nuo vasario 2 iki 12 d. Lietuvos Filharmonija buvo pakilusi 2 d. koncertavo Panevėžyje. Mokytojų seminarijos rūmuose; 2, 5 d. Šiauliuose — Dramos te-

buvo susispaudę vienuose rūmuose Basanavičiaus gatvėje. Tačiau tikimasis, jog greitai laiku dramaturgas persikels į atremontuotus savuosius rūmus Gedimino gatvėje. Dramos teatro direktorius drg. Zulonas begaliniai džiaugiasi tarybinės dramaturgijos augimu, tačiau per šešis metus buvo iškepti tik du veikalai — vienas J. Baltušio, o kitas perdarytas iš buvusio čekisto A. Guzevičiaus knygos "Kalvio Ignoto teisybė". Tarybinis baletas teatras, turėdamas nepaprastai stiprių jėgų, "dėl kokių tai keistų priežasčių per 6 metus sugebėjo pastatyti bene pirmą rimtą premjerą — Kreino "Laurensiją", kurio siužetas paimtas iš Lope de Vegas herojinės pjesės "Fuente Ovejuna", vaizduojančios XVI šimtmečio Ispanijos valstiečių gyvenimą. Režisūra ir pastatymas buvo baletmeisterio M. Satunovskio, dekoracijos dailininkės R. Songailaitės. Dirigavo Ch. Potasinskas. Tarybinėje spaudoje, dabartiniai LTSR meno kritikai, St. Yla, tiek Alodija Ruzgaitė, premjerą įvertino labai gerai. Pačią Laurensiją vaidino G. Sabaliauskaitė, puikiai išpildžiusi savo rolę, pilnu "technikos išbaigimu". Antrąją rolę, reikalaujant "stiprios, užtikrintos sukių technikos ir išvermingumo" taip pat labai gerai išpildžiusi T. Sventikaitė, įnešusi spektaklinį daug džiaugsmo ir šilumos. Chasintą vaidino "senoji" M. Juozaitytė, o jos partneriu buvo H. Kunavičius vaidinęs Mengo. Frendoso, turėjęs būti partneriu Sabaliauskaitei, buvo S. Gontarovas, kuris "turis dar daug padirbėti". Be to, spektaklyje dar vaidino Z. Jomantas, P. Baravykas, V. Raudonikis, H. Jagminas, J. Jovaišaitė, H. Barys, Stabaičinskas, Žebrauskas, Janavičiūtė, ir kiti.

Rusai doktorizuoja Lietuvos universitetuose

Vasario 9 d. LTSR Mokslių Akademijos posėdžiui salėje, (Zygimanto 2-8) rusas chemikas A. Bodnevass, dirbąs "Metallo" fabrike, gynė disertaciją "Vario, Nikelio, Cinko ir sidabro viršvoldo operą statuoti. Jis jau dalyvauja šio teatro pastatymuose ir atlieka gana sunkias roles. Iš moterų daug viliamasi iš solistės Mikšaitės, kuri dabar mokosi Maskvos konservatorijoje. Baletas tikisi iš naujojo baletmeisterio Grivicko, kuris Vilniuje šiuo metu turėsias savo pirmąjį debiutą.

— Vilniuje būsiąs įrengtas architektūrinis muziejus, architektūros paminklų ir naujosios statybos medžiagai bei dokumentams saugoti. Esąs parinktas pastatas, turis "visasagūningę architektūrinio paminklo reikšmę".

IŠ PAVERGTO TĖVYNĖS

versitetui, mažai padėdamas jo darbu".

Religijos klausimas konferencijoje buvo palieistas "delegato" drg. Pušinio, kuris nurodęs silpnai "išvystytą antireliginę propagandą darbo žmonių tarpe" ... Partijos miesto komitetas nekartą buvo kritikuotas už kovos su silpninimą prieš reakcinę katalikų dvasininkiją, už tai, kad nepakankamai kovoja su religiniais prietaisais, tačiau nesiėmė ryžtingų priemonių padėčiai ištaisyti. Drg. Pušinis taip pat kritikavo respublikinę spaudą už tai, kad ir ji nepakankamai kreipia dėmesio į antireliginę propagandą ir reakcingosios katalikų dvasininkijos demaskavimą" ... A.

"Ideologija" netvarkoj ir Kauno aukšt. mokyklose

Sausio 31 įvykusioje partinėje konferencijoje Kaune Žemės ūkio Akademijos leninismo katedros vedėjas drg. Jumaševass pasiguodė, jog akademijai ir pagerinus ideologinio lavinimosi darbą, "tačiau dar yra daug rimtų trūkumų, ... nuošalyje palikti sustumbintų kolchozų organizaciniai klausimai. Nusiramino nuotaukimo gyvena akademijos rektoratas. Rektorių drg. Mickis ir jo pavaduotojas drg. Šprinkas nesima priemonių trūkumams pašalinti kalbų ir mechanizacijos katedrose. Šie trūkumai yra rezultatas to, kad akademijoje dar tebeužteršti kadrai, neišvystyta kritika ir savikritika". LKP(b) sekr drg. Narkevičiūtė pripažino, kad partijos komitetas silpnai kovoja už partiskumą moksle, prieš objektyvizmą ir apolitiškumą pasireiškimą, kai kurių dėstytojų paskaitose".

Koncertų ciklas LTSR

Sausio mėn. Vilniuje koncertavo Gudijos Filharmonija, diriguoja kompozitoriaus N. P. Rakovo, išpildžiusio paties kūrinius. Kaune Gudijos Filharmonija dalyvavo dabar ruošiamuose taip vadinamuose "koncertuose-paskaitose" apie Čaikovskį. Paskaitą skaitė L. Staneika, dirigavo T. Kolomicėva. Solistais buvo A. Staškevičiūtė, V. Rubackis ir E. Paulauskas.

Nuo vasario 2 iki 12 d. Lietuvos Filharmonija buvo pakilusi 2 d. koncertavo Panevėžyje. Mokytojų seminarijos rūmuose; 2, 5 d. Šiauliuose — Dramos te-

Neatsakytas klausimas

(Atkelta iš 2 psl.)

kai taps savaimingu verslu ir bus pašalintas prietas, kad ūkininkai gali pati negabiausias. Iki kolchozų bus galutinai panaikinti gali praslinkti keleri metai, jei ne daugiau. Tat pareis nuo finansinių sąlygų: valstybės pajėgumo remti atskirus ūkius, galimų reparacijų, kuriomis perneš pasitiktai būtų neatsargu ir tarptautinių investicijų, jei mūsų žemės ūkis pakels reikalaujamas palūkanas. Tačiau esminiu atsisatymo veiksmu bus okupacijos pažeistos Lietuvos ūkininkas, jo kūrybingumas.

Zemės ūkio kooperatyvai gali išlikti ilgesnį metą, jei jiems bus skirti ypatingi uždaviniai — pav. sėklų ar žaliavų gamyba — ir jei tie tuose uždaviniuose tesės. Praeitais "pavyzdingi ūkiai" dažniausia neįrodė pavyzdingumo. "Ateityje jokie ūkiai, o ypač viešo pobūdžio, jei jie ūkiškai nepateisina savęs, negali likti tik dėl idejos".

Palaispniui naikinant kolchozus, kurie tačiau turi būti tuojau pritaikyti prie lietuviškos tikrovės — savaime išsipsrps svetur atsidūrusių nuosavybės pretenzijos. Jiems, kaip ir kiekvienam ūkininkui, bus pasakyta, kad ūkininkauti nėra vien teisė, bet ir prievolė atlikti pavestus uždavinius. Valstybė turi siekti žemės ūkyje didesnę specializaciją ir kritinės gamybos paskirstymą, kuris gyvai siejasi su žemės ūkio žaliavų perdirbimu. Ateities žemės ūkis palaispniui turės atsikratyti visuotinio ir pasirinkti aišką specializaciją. Tačiau aš nenorėčiau sutikti su p. inž. Vlado Sirutavičiaus samprotavimu dėl nuolatinio palikimo ž.ū. kooperatyvų, kad "dideli plotai turi pranašumą darbo jėgos ir mašinų naudojimo srityje". Pats teigimas yra teisingas. Tačiau Lietuvos klimatinės sąlygos ir rungtynavimas tarptau-

atre; 7 d. Klaipėdoje — Dramos teatre; vasario 9 d. Telsiuose — Dramos teatre ir užbaigė Kaune, taip pat Dramos teatro patalpose. Vasario 12 d. Filharmonijai vadovavo ir dirigavo žydų tautybės A. Klenickis, solistais buvo smuikininkas A. Livontas ir E. Paulauskas.

Pavyzdingi rinkėjai

"Komsomolskaja Pravda" 1950 m. gruodžio 29 d., aptardama regionalinių tarybų rinkimus, rašė, kad Azarbeidžano respublika parodžiusi, kaip populiarai esanti demokratija masėse, kai iš į sąrašas įtraukti 1.045.193 rinkikų balsavę 1.045.192, t.y. visi, išskyrus vieną, o iš 1.031.765 rinkikų kaimų apygardose balsavę 1.031.763, t.y. visi išskyrus 2.

"KP" šaukia, kad tokio rekordą niekur pasaulyje negalima pasiekti. Beabejo paskutiniu teigimu ir mes tikime.

Mokslas susmukdytas

Torontieškis "Laudies Balsas" pusę savo medžiagos persipaudo iš gaunamų iš Lietuvos bolševikinių laikraščių. Persipaudo, kad nieko negalvodamas ir labai dažnai prašaua suminėdamas skaitlines bolševikinėms pagioms paremti. Kai tokius straipsnius skaito Lietuvoje, niekas negali burnos praverti, bet kai tais sakoma čia, draugai liaudebalsaičiai, tik juoką sukelia. Štai, "L B" Nr. 1012 persipaudo namas Šviet. ministro Knyvos straipsnis apie laimėjimus (— verčiant iš rusų kalbos ten pasakyta "pasiekimus" — dostiženije) švietimo srityje. Ten patiekiamos ir "stebinančios pažangos" skaitlinės. Esą, dabar Lietuvoje esą 2.672 pradžios mokyklos. Bet draugas Knyva pamiršo, kad 1939 m. be Klaipėdos krašto Lietuvos buvo 2749 mokyklos, turėjusios 341.299 mokinius.

Taigi draugai iš "LB" skaitlines geriau išbraukti iš tų pagirų ir melo svaicijimų. Tada net pritupdami galėsit tvirtinti, kad tai teisybė ir niekas nieko negalės pasakyti, o kai skaitlines pateikiat, neužmirškite, kad daug kas turi tikslų statistinių davinį ir gali lengvai patikrinti. Neskelbkite taip pat derliaus srity laimėjimų, kokie gal stebina koki paraisės burlioka, bet lietuvis ūkininkas tokių dažnai sarmatyti net prisipažinti.

Neatsakytas klausimas

tinėje rinkoje vers stabtelti ties vidutiniškais ūkiais, kurie versis vis labiau specializuotu gyvulių ūkiu, pramoninėmis kultūromis ir vadinamomis smulkiosis ž.ū. šakomis. Stambūs ūkiai tetinka monokultūroms, bet ne specializacijai, reikalaujančiai didelio budrumo ir atsakomybės. Stambiųjų, pramoninio pobūdžio ž. ūkių tegalime turėti labai ribotą skaičių, kuris tik papildytų vidutinius ūkius.

Kaikas prikiš: kuo galima pateisinti kolchozų tik palaispni likvidavimą demokratinėje santvarkoje? Sąlygų būtinybė. Demokratija teoretiskai patikrina ne vienodos gabumus, bet vienokias sąlygas pradėti. Tačiau tos sąlygos turi būti imamos, kad nebūtų kenkiamas tautos ūkiui.

Šio straipsnio apimtin negali pateikti daugelis kitų problematikų klausimų: vienkiemiai ar grupinės sodybos, žemės ūkio mašinų kooperatyvų talkininkavimas, darbo jėgos klausimas, gamybinių sričių specializacija, nenašų dirvų apsodinimas miškais, savivaldybių uždaviniai žemės ūkyje, elektrifikavimas žemės ūkio, kelių sistema, ūkiškų naujų centrų daryba ir tt.

Nors šia proga tebūnie leista padėkoti p. inž. Vlado Sirutavičiui, jau prieš porą metų tylo mis atšvėntusiam 70 metų, už iškeltus klausimus, kuriuos metas svarstyti visiems ir palinkėti ištermės ir energijos lietuviškiems dirvonams plėsti. Čia atsiprašau Gerbiamo Vyro už tą mažą nusikaltimą, praskleidžiant užtvartą jo šviesioms mintims pasiekti mielą skaitytoją. Tat darvydamas, teturėju vienintelį tikslą, kad mes svarstydami įvairius klausimus, laikytume centru tėvynėje kenčiantį lietuvi, jį supančias grubias sąlygas ir ateities raidą, bet ne mus, ne atgventą praeitį, nors ji mus taip gaivališkai vilioja.

Aukos Vasario 16-osios Lietuvių Gimnazijai (Diepholze, Vokietijoje)

III. Tąsa		
1-54 antrą kartą inešė (žr. "T2" Nr. 5-58)		\$138.50
55. Neminėtinas, La Cave		4.00
56. LLB Wellando ALOKas		25.00
57. Margarita V., Montrealis		2.00
58. J. Tonkūnas, Londonas		12.00
59. J. Andrukaitis, The Pass, Man.		2.00
60. Val d'Or LBK-tas		20.00
61. J. Bersėnas, Torontas		2.00
62. L. Tamošauskas, Torontas		1.00
63. J. Dragušius, Torontas		1.00
64. V. Skirgaila, Torontas		1.00
65. J. Preiksaitis, Torontas		1.00
66. A. Skardžius, Sault Ste. Marie		1.00
67. V. Vainutis, Sault Ste. Marie		1.00
68. R. Galinis, Sault Ste. Marie		1.00
69. KLB Hamiltono Apyl. V-ba		25.00
		237.50

MOTERŲ ŽOBIS

Moteris lietuviybės ugdyme ir išlaikyme

Mūsų gyvenimo lietuviškume didelis vaidmuo tenka darbščiai lietuvei moteriai. Priaugančios kartos geras auklėjimas, darnus šeimos sugyvenimas, namų tvarka, švara ir grožis vis moterų nuopelnas. Ieškodami moterų darbe lietuviškumo, žvilgtelėkim į mūsų praeitį, į sodiečių gyvenimą ir iš ten kylančius tautiškumo diegus.

Moteris tautosakos ugdyme

Senovėje kaime dar vystyklusė ir lopšyje supamą mažąją kūdikėlį jau motina niūniuodavo jam lopšines dainas, paugeliams sekdamas pasakėles, pasakodavo praeities istorijas, apie lietuvių milžinkapius, didžiųjų kunigaikščių, karžygius. Atsivėrę užburto pily, jų geležinės durys ir pro jas praėina visa didinga praeities tikrovė bei pasakų-padavimų, burtų pasaulis. Nūgrįžusiuose jūry ir ežerų gėmėse pilių rūmuose vyksta savitas gyvenimas; iš ten atkeliauja žmonės ir į šį pasaulį pabūvoti bei pasižvalgyti, o užmišę piemenėlis sapnuoja, kad ten buvęs iškilmingai priimtas, kaip koks karalaitis.

Mūsų tautos pasakų ir padavimų ir kitos tautosakos pavėsyje išaugęs jaunimas būna romantiškesnis, sugebąs pasvajoti, persiėmęs idealizmu, savo krašto, savos aplinkos bei savosios kultūros mylėtoju.

Neabejotinai, kad mūsų dainos kultūra išaugusi ir išbūjusi dėka moterų dainininkių, mokančių šimtus įdomiausių dainų. Seniausios lietuvių raudos, sutartinės, vestuvinės dainos daugiausia moterų dainuojamos. Niekas tiek nemokėjo dainų, kaip moterys. Jos verpdamos prie ratelio, ausdamos staklės, nesėdamos su naščiais iš šaltinio vandens, grėbdamos lankose šieną vis dainas dainuodavo. Nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro senosios lietuvių sodybose skambėjo moterų dainos. Tiek daug tose dainose randame ilgesio, sielvarto bei džiaugsmo. Jose atsispindi mūsų tautos nužengtas kelias ir išgyventos kančios, džiaugsmo ir pergalės valandos. Jose neišpasakytai daug sudėta moterų kūrybos. Moterys išmokydavo jaunimą dainuoti ir pasakas sekė ir neužmiršti protėvių didingos praeities.

Moterų kūryba liaudies dailėje

Ne tik lietuvių tautosaka, bet ir tautodailė daugiausia moterų išugdė. Darbščiomis moterų rankomis nubrūkti ir išsukuoti linai verpiami į ploniausias gijas ir iš jų audžiami visokiausi marginiai. Jeigu mes šiandien gerimės gražiausiomis mergaičių juostomis, aštuonnyčiais rankšluosčiais, šešioliknyčiais staltiesėmis ir gražiausiais tautiniais drabužiais, tai čia yra didžiausias moterų nuopelnas. Gausūs moterų kraiciai, puošnūs jų pačių darbų milai, mileliai, čerkesai, gražiausi ir įdomiausi rankdarbiai byloja apie darbščią lietuvių moterį, didelę menininkę.

Jeigu mes žvilgtelėsime į kaimo grįčią, seklyčią ir klėčių vidų, kiek daug pamatysime ten moterų darbštumo ir grožio meilės. Trioboje kabo puošnūs dvilinkni rankšluostai su parinktais žiūčių rinkiniais ir išpintais kurtais; gražiai paklota lova su civiliniais užvalkalais, ažuolų lapų raštais lovatiesėje, paklodžių puošnūs mežginiai-kutai — išpinti rankomis. Puošniausiais raštais autsta staltiesė užtiestas stalias, sienos papuoštos paveikslais, svarbiausiam stalo kampe, kur susitinka du suolai, grįčios ir seklyčios kampas visuomet naujai išpuošiamas, per gegužės mėnesį ten pakabinamas Aušros Vartų paveikslas, per Vainikus kaisoma beržais, per Kalėdas eglutė arba kūdikėlio paveikslas ir pan. Ant langų auginamos įvairiaspalvės gėlės, šaukštdėčiai gražiai sutvarkyti — tai moterų nuolatinis ir kruopštus rūpestis. Moterys mezgė mežginius, nėrė nėrinis, pynė kutus, siuvinėjo, dažė margučius ir daug prisidėjo prie kitų tautodailės dalykų savo geru estetiniu skoniu, puikiu spalvų suderinimu ir įvairių raštų parinkimu. Ir kraitiinėm skryniom raštų ir spalvų parinkimas neapsiėjo be moterų patarimo. Kur tik palietė darbščią moterų rankos, ten buvo idėta daug sielos ir pareikšta daug grožio.

Moterys ir namų aplinka

Lietuvės moteris sumaniai tvarkė savo aplinką. Stropiai prižiūrėjo darželį, kur augo rūtos, lelijos, mėtos ir kt. gėlės. Šventadieniai pynė vainikus ir puošė kopolytėles su šimtaineis smūt-

keliais. Visoj namų aplinkoj buvo jauku ir gražu. Šeštadieniais nubarstomi smėliu takeliai, o sekmadienį išpuošta grįčia laukia giminių ir svečių. Šeimininkės svečius vaišindavo savitais valgiais, užkandžiais ir gėrimais.

Moterys lietuviškumo palaikyme

Senasis lietuvių sodžiaus gyvenimas, tai šiandien mums pamoka, ten randame visą, kas yra mūsų kultūra ir kas mus skiria nuo kitataučių. Ano meto pavyzdžiais reikia ir šiandien vadovautis išvijoje. Ieškodami progos išmokyti daugiau lietuviškųjų dalykų, sekime jaunimui pasakas, padavimus, dainuokime dainas, arba daugiau skaitykime apie Lietuvą ir jaunimą raginkime skaityti, burkime ratelius, vakarėjimus ir per juos palaikykime

Iškyla nauja pianistė lietuvaite

Aldona Kepalaitė, dukrė žinomo lotynisto, visai dar jaunutė, taip sunkiomis karo meto aplinkybėmis baigusi vieną garsųjį Miuncheno Muzikos Akademiją, atvažiavusi Amerikon turėjo dirbti kaip tarnaitė. Bet talentas nerimo. Ponas išėjus, ji šokdavo prie klavišų. Neišvėrusi galiausiai kreipėsi į amerikiečių mokyklą. Jos stengėsi jai padėti, bet tuli patarė, kad jei nori, jog geriau šioj kontrėj sektųsi, reikia dar kartą "baigti" kurią nors čionykštę muzikos mokyklą.

Padedama katalikiškųjų organizacijų, Aldona netrukus gavo, nes ieškojo, nemokamą mokslą ir pragyvenimą. Manhattanville Convent of the Sacred Heart Mergaičių Kolegijoje, kur pateko į paskutinįjį muzikos kursą.

Kovo 12 d., pirmadienį, jos "abitūros" koncertas parodė dar labiau pražydusį pianistės talentą. Sumanus profesorius William Harms, gerai įvertinęs pianistės europinę kultūrą, nedaug rado reikalingą ją "šlifuoti".

Koncertas buvo pradėtas Johanno S. Bacho "Chromatine Fantazija ir Fuga". Ludwig van Beethoven "Sonata Opus 57 in F minor" (Appassionata), kaip pirmasis, nesudarė jaunajai pianistei didesnių sunkumų. Išplėdė juos pasigėrėtinai, ir jaudintis buvo visai be reikalo. Antrajai daliai pasirinktas Roberto Schumano "Karnavalas, opus 9" buvo

lietuviškus papročius. Reikia sudaryti jaunimui progas dalyvauti choruose, vaikščioti į liet. koncertus, mokyti lietuvių muzikos, dailės. Gal niekur kitur moterims nėra tiek progos pareikšti savo kūrybos, kaip dailėje. Moterys ir dabar turi austi juostas, siuvinėti, turėti gražų tautinį drabužių ir tautiniais audiniais ir rankdarbiais puošti savo butą, kambarius. Dovanom duoti tik tautinius dalykus: juostas, kaklaryšius, juosteles, lėles, staltieses, pagalvėles ir kt.

Senovės lietuvių moterų darbštumas ir jų dailės pamėgimas turi būti pavyzdžiu dabartinei moteriai.

Jeigu suaugusi moteris pati dailės darbus dirbs, tai ir priaugantis jaunimas paseks jų pavyzdį. Taip mūsų tautodailė dėka moterų darbo skins kelią į lietuviškumo išlaikymą.

A. Tamošaitienė.

išpildytas lygiai gerai. Tokiomis sąlygomis ir egzaminų įkarštyje — net visai gerai. Trečiajai daliai buvo patiekta trumpesnė kūriniai: Vlado Jakubėno "Pasaka" ir Frederic Chopino "Scherzo, opus 20 in B minor". Tapo pridėta virš programos, kai publika neatleisdama reikalavo daugiau. Toji publika tai — studentės, profesorės ir keliolika svečių lietuvių — Vincė Januškaitė, pianistė tėvas ir brolis, "Atėities" rektorius p. Baužinskas, Maželis, kolegės lietuvaite studentės ir kiti.

Tai bene pirmoji, iš pabėgėlių pianistų priaugliaus. Netgi tėvynėje, be kelių žadančių komponuoti, nesigirdi jog per praėjusius metus būtų jų priaugę. Tuo tarpu iš 1930-40 metų laidos jau spėjusiu prasimušti pianistų nemaža užmetė savo "mūzą" peiliu, gi kiti išvėrto "bent laikinai" chaltūros garbintojai.

Aldona Kepalaitė yra gražus pavyzdys lietuviškam jaunimui. Tokių sugrįžimas tėvynės atstos šimtus tokių, kurie ryžtasi tapti "baltaisiais negrais" svetimuose kontinentuose. Turiu galvoje šimtus mūsų studentų, kurie įsitaisė Amerikos pramonės gerai apmokamuose fabrikuose jau užmiršo savuosius idealus, perkasi "karus" ir tik raudosi jei kas nors jiems siūlo ką nors pavyzdžiui!

Almus.

Garsina Lietuvos reikalą

Lietuvės yra atstovaujamos tarptautinėje profesionalių moterų organizacijoje "Altrusa International". Aną savaitę organizacijos metiniame susirinkime Naujorke Barbara Darlys ir Marija Kižytė aktyviai dalyvavo diskusijose po žymaus biznierių ir rašytojo Paul Rendeman paskaitos "Kaip komunistų mažuma pagrobia šalis". M. Kižytė savo paklausimuos priminė prelegentui, jog ne tik Balkanuose, bet ir Pabaltijo kraštuose esama aktyvios rezistencijos ir tebekovojama dėl kraštų išsilaisvinimo. alm.

Moterys tikėjimo išpažintojos

Viena tokių drąsių tikėjimo išpažintojų, tai prancūzė Souchal. Ji gyveno Leningrade. Kai 1941 m. paskutinis katalikų kunigas buvo pašalintas ir iš Rusijos išvežtas, ji stengėsi visomis jėgomis bažnyčią saugoti ir ją atdarą išlaikyti. Būdama beveik 80 m. amžiaus, ji neapleido savo pareigos ir bausiuoju Leningrado apsupimo metu. Kiekvieną sekmadienį susirinkdavo gausiai tikinčiųjų pamaldoms. Altorius visados būdavo papuoštas ir Mišioms viskas paruošta. Ponia Souchal padėdavo mišiolą, liturginius rūbus, uždegdavo žvakes. Net vyno ir vandens indeliai būdavo pastatomi ant staliuko. Pačiame altoriaus vidury stovėjo pridengtas kielikas. Ant jo patena ir ostija. Viskas taip paruošta, lyg kiekvienu momentu kunigas turėtų ateiti Mišių laikyti. Prasi-dėdavo "baltosios" Mišios, Mišios be kunigo. Skaitydavo Mišių maldas. Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus ir Agnus Dei giedodavo. Po Sanctus trumpučių tylos valandėlė. Suskambėdavo varpelis lygiai taip, kaip ir per šventąjį Pakylėjimą.

Net garsusis Zdanovas, to meto Leningrado valdytojas, buvo šios moters drąsa ir pasiaukojimu nustebintas. Jis paripino jai kai kurių trūkstančių dalykų, nors, pavyzdžiui, žvakų buvo labai sunku gauti. Ši drąsioji moteris mirė 1947 m.

Šiuo metu gyvena Odesoje kita katalikė moteris, kuri taip pat rūpinasi pamaldomis ir bažnyčios išlaikymu jau 8-ti metai. Ir čia kas sekmadienį renkasi tikintieji pasimelsti, šv. Mišių prisiminti.

Šių moterų veiklą aprašo prancūzų laikraštelyje "Temoigne Chretien" vienuolis asumpsonistas Tėvas Thomas, kurį, kaip svertinai, išsiuntė iš Maskvos į Prancūziją praeitų metų rugpjūčio mėn. gale. Kas ir kada aprašys lietuvių katalikų moterų didvyriškumą, kurį jos parodo šiuo metu Lietuvoje, išpažindamos katalikų tikėjimą ir tikrąją Tėvynės meilę?

Peregrinus

GARSIAI IS LIETUVOS

Iš partizanų poezijos

ZILVINAS

Partizanei

Atsimenu baltas drabužias obelaitės,
Lyg seserys dažnai su tavimi kartu...
O tu buvai maža, be rūpesčių mergaitė
Ir broliams pradalgais atnešdavi pietų.

Kvėpėjo apyniai ir dūzgė tėvo sodai.
Ne sniegena, tai tu tarp avilių.
Ir visa žemė tau šviesi šviesi atrodė
Su tolimu dangum ir baltu berželiu.

Prie motinos glaudais jos rūpestis saldžiausias.
Padėjusi ramiai jai galvą ant peties,
Nedrįsdavai akių pakelti ir paklausti,
Ko krūpičia draugiai ir žvaigždės virš nakties.

Rytuos ir vakaruos ugnis ir kraujas degė,
Ir blakės jovarai, ir buvo neramu.
Atslinko debesys į tėviškę kaip vagys
Ir krito pašauti balandžiai prie namų.

Į tavo tėviškę atėjo rūstūs žmonės,
Ir užpūtė jaukias sodybų liepsneles.
Blizgėjo durtuvai ir kniubo vyrai kloniuos,
Ir varė tremtinius takeliais ir keliais.

Tada tu išėjai ieškoti savo brolių.
(Kaip pasakoj mazi, kad skaitėte kadais...)
Dar paskutinį kart paglostei kiemo žolę,
Dar pašaukėi gėles išeidama varduais.

Čia broliai eidami prisiekė, kad nelsisvė
Negrįš, ir neužgaus gimtų namų širdies.
Ir tu čia pasakei: negrįšiu, nepareisiu,
Kol obelys laisvai po langų nežydės.

Ne skausmą braukdama, tik rasą nuo atolų,
Tėjai tu į tamsius ir didelius miškus.
Ir vėl lyg pasakoj, tau ieškant savo brolių
Berželių vainike gegutė užkukuos.

Tu brolius atradai ir šventą laisvės auką
Prisiėmė drauge su tūkstantčiais kitų.
Tyliai ištarusi: mane Dangus jau šaukia,
Aš, broliai, išeinu... Už laisvę mirt saldu...

... Palaistykit gėles... Tu jas krauju pagirdai
Ir žemė niekad os gėlių tau negailės.
Tėvynei atidavus savo jauną širdį,
Tu būsi jos keliuos gražiausioji gelė.

Virtuviniai reikalai

Skarelės

Imkime: 1 stiklinę pieno, 15 gr. mielių, 2 trynius, 4 stiklines miltų, 1 šaukštą cukr., truputį druskos.

Pašildžius pieną, įmaišykime ½ visų miltų ir išleistas mieles; gerai išplakime ir pastatykime pakilti. Į pakilusią tešlą sudėkime likusius miltus, trynius, cukrų ir druską; viską gerai išminkykime ir duokime dar sykį pakilti. Iškočiokime ½ pirmo stotumo ketvirtinai ir supiaustykime jį keturkampiais gabalėliais. Ant keturkampių gabalėlių tešlos dėkime obuolių košės ar pagardintos varškės. Paskui keturkampių tešlos gabalėlių kampus

užlenkime ir užspauskime, o paviršių patepkime plaktu kiaušiniu. Jei į vidurį dedama varškė, tai galima dar išpausti ir vieną kitą razinką.

Iš tos pat tešlos galima daryti ir bandeles. Iš iškočiotos tešlos stiklinės pagalbat išspauskime skritulėlius, jų vidurį patepkime kiaušiniu baltymu ir suspauskime per vidurį, vis po du skritulėlius, į išpaustą duobutę idėkime truputį sviesto ir pabarstykime kmpnyas. Paviršių patepkime plaktu kiaušiniu. Iškeptos bandelės turi gilės išvaizdą, nes apatinė bandelės dalis iškyla atskirai nuo viršutinės.

Kiaušiniai idaryti pamidorai

Imti 12 vidutinio didumo pamidorų, 6 kietai virtus ir 2 žalius kiaušinius, riekutę pyrago, apie ½ stiklinės pieno, 50 gr. sviesto, truputį druskos, pipirų ir petruškų lapelių.

Prapiauti pamidorus ir išimti sėklas. Kietai virtus kiaušinius smulkiai sukaptoti ir į juos sudėti piene mirkytą ir išspausť pyragą, žalius kiaušinius, maltus pipirus, druską ir truputį smulkiai piaustytų petruškų lapelių. Visa sudėjus, gerai išmaišyti ir idaryti pamidorus, pridengti nupiautais viršelais, sudėti į keptuvę ar šiaip tam tinkamą indą, idėti sviesto ir kepti orkaitėje. Į stalą duoti su visu indu arba sudėti į pusbubenį ir ant dugno įpilti padažo.

Padazui imti šaukštą sviesto, truputį miltų, ½ stiklinės grietinės ir iš pamidorų išimtos sėklinės perkoštą sunką.

Sviestą su miltais paspirginti, supilti perkoštą sunką ir grietinę, idėti druskos, pusę arbatinio šaukštelio cukraus ir pakaitinti.

Dieviškasis Mokytojas, duok, kad aš neiškočiau suraminimo, bet suraminčiau; nebūčiau supras tas, bet suprasčiau; nebūčiau mylimas, bet mylėčiau, nes visa tai yra tame, ką mes iš Tavo gauname, kad mes atleidžiam ir kad esame gimę amžinam gyvenimui.

Viešpatie, padaryk mane tautos instrumentu: kur yra neapykanta, leisk man sėti meilę, kur abejojimas — tikėjimą, kur nusiminimas — viltį, kur tamsa — šviesa ir kur nuliūdima — džiaugsmą.

KAROLĖ PAŽERAITĖ

Senis Motiejus

(Ištrauka iš paruošto spaudai romano)

★

Siauru akmenuotu taku kopė Monė aukštyn.

Nuo aukšto žolė apžėlusio kylimo atsivėrė nuostabi padaira, ir moteris sustojo. Saulės atokaitoje tingiai raivėsi Nemunas, kaip mėlynas žaltys. Ant jo krūtinės guli gauruota milžino galva. Ne, tai žaliuojanti sala. Pusė tos salos priklauso Lietuvai, o nuo antros prasideda lenkų užgrobita žemė, okupuotasis Lietuvos kraštas. Ten smėlyje saulės spindulius geria iš visų Lenkijos kraštų suplaukę vasarotojai. Anapus — Druskininkai. Pro medžius matyti sargybinio uniforma, besiganantieji arkliai. Baltuoja vieškelis.

Pasigirdo motoro ūžimas. Nuo Gardino, o gal iš to mėlynuojančio miško Nemuno iškysulyje, atūžia motorinis laivas, plevėsuoja Lenkijos vėliavėlė. Baltas laivas skrodžia bangas ir vandens purslos saulėje spindi. Visai žemai, prie pat vandens, nusileido krykšdama žuvėdra. Ir dar kita atskrenda.

Monė atsisėdo ant išsikisusio iš po žolės rasto ir galvoja, kada gi mūsų laivai plauks laisvai tarp senų Lietuvos miestų, iš Gardino į Kauną.

Ji paglosto pirštais rąstą, ant kurio ji sėdi. Šis rąstas nepaprastas. Seniau čia buvo didžiulis, viršų Nemuno pakypės, abu krantai jungiąs tiltas. Kaip linkimai jis dundėjo! Tačiau viet Didįjį karą jis sudėgė. Tada atsirado jo pakaitalas — keltas, vietinių žmonių Liktūnu vadinamas. Kiek žmonių, kiek gėrybių jis perkeldavo! Vėjai su jais plaukdavo iš anapus ir šiaupus, maurodavo galvijai, keliai kito Nemuno pusėn. Didelė jėga rodė Liktūnas, nenusiėdo savo nejudriam pirmakūniui.

O Monė, maža būdama, staciai mylėjo Liktūną, lyg jis būtų buvęs gyvas padaras. Seno Motiejaus globojama, dažnai kėlėsi kitan kraštan. Ir jai tada rodėsi, kad ji plaukianti pasakų kraštan gyvybės vandens ar Laumės Juostos ieškoti. Daug daug pasakų jai pasekdavo Motiejus.

Dabar toji sala ir toji nematomoji juosta vandenyje pavirto Kinų siena. Joks laivelis, joks žmogus neturi teisės plaukti skersai

per Nemuną, nuo kranto į krantą. Nebent kontrabandininkai slapta prasisveržia.

Monė pakilo ir pasuko Baltašiškių link. Ir dar pakeliui sutiko Motiejų, baltaplaukį, apžėlusį, idubusiom gestančiom akim, baltais trinyčiais apšvilkiusį senį. Jis laikė delne kietai suspaudęs berniuko rankutę ir įsakmiai ji mokė:

— varla, neik raistan: ty vėlniai savo vaikus peri. Kad įklampins tavę liūnan, tai ir neiškraptysti. Ana, mūsų ponutė. Tegu bus pagarbintas Jėzus Kristus. Na, ir gražumėlis tos ponios! Žiūri į Dziedo pasaulį, kaip balta radasta pro stiklų.

Monė šypsodamosi paspaudė jam ranką, o vaikui ištraukė iš pintinės riestinai.

— Tu manęs nevardink ponia, dėde. Čia tau siūnčia motulė lauktuvių, — ir padavė jam pintinėlę.

— Dėkui, dėkui, ji vis man neužmiršta. Dzieve duok jai sveikatos ir susilaukti gražaus amžiaus. — Tai bus vaikaičiams. O tu, Monikėl, mažu jau pamiršai mūsų Liktūnų?

— Ne, dėde, kur aš pamiršiu? Ir dabar dar apie tave ir jį galvoju, — švelniai kalbėjo Monė.

Senis pataknėjo jai per petį, nusiūjo skystu juoku ir kimiu balsu tarė:

— Matau, matau, kad neišponejai. Mūsų senių kaimo žmonių nešandini, net namų drobės drabužius dėvi. O mūsų mergos jau nebenori austi, tik uveriai dega jų akys, veizdint į šilkų. Drobinų marškinių ir tai nelabai velytų. Tai, Monikėle, tai Monikėle! O mažu nori, kad paporintau tau pasakų, kaip kadais, kai buvai maliukė?

Senio išblukusios takys meiliai žiūrėjo į Monė, mirksėdamos kaip gestanti žvakė.

— Paporink, paporink, dėde. Nors aš jau nebemaža, bet pasakas tebemėgstu.

— Ir man, ir man, — šaukė vaikas, lyg saldainio prašydamas, ir jo rudos akutės užsidėgė smalsumu.

— Tai prisėsk, spurgela, ant to akmenio, o mudu su vaiku ant to kelmo. Tai, ką aš jum paporinsiu, ne pasaka, o tikras atsitikimas. Tad klausyk. Matoto, vaikeliai, tuos akmenius, kurie teršia dirvą? Ogi jie nuo senų amžių ten tūno.

Monė žvilgtelėjo į įsikasusius smėlin akmenis, paskui į grikių lauką, kuris rodėsi rausva migla aprauktas, ir vėl susikaupusi klausė, tarytum pavirto vaiku.

— Kadais, kada žemėje gyveno Pono Dziedo Motina, ji buvo tokia pat biedna, kaip ir aš, tad basa vaikščiojo po žmones, jiems

IŠ PLATAUS PASAULIO

Dėl taikos su Japonija aiškinamasi

Po savo kelionės Tolimuosiuose Rytuose, senatorius Dulles yra užimtas Japonijos taikos sutarties reikalu. Kadangi susitarti su Sovietų Rusija nėra jokių vilčių, tai reikalus aiškinamasi su nekomunistiniais kraštais, kariavusiais su Japonija. JAV projektas tebėra dar nepaskelbtas. Bet pastarosiomis dienomis paskelbtas atsakymas tuo reikalu D. Britanijos. Ji principu sutinkanti su JAV, priimti jos projekto pagrindinius principus. O jų esminis yra "atleisti ir užmiršti", tad nereikalaujama net reparacijų ir sudaryti sąlygas, kad Japonija kuo greičiau galėtų pasidaryti anti-bolševikinio fronto vertingas narys. D. Britanija taip pat sutinka, kad būtų atkurta "civilinis" oro ir prekybinis jūrų laivynas, kuriam siūlo tik mažų apribojimų. D. Britanija betgi siūlo palikti ten apsaugos dalinius, kurie galėtų laiduoti Japonijos demokratine vakarietiško pobūdžio santvarką ir išlaikyti ją neagresyvią ir nuginkluotą. Šiuo atžvilgiu D. Britanija nuo JAV skiriasi, nes JAV norėtų Japoniją matyti lygiateisiu nariu nekomunistinių valstybių tarpe. Beabejo tai esminis skirtumas ir dėl to dar turės būti daug kalbų.

Kanados užsienio r. ministeris Pearson pareiškė, kad Kanada sutinkanti su robotu atsiginimu Japonijos, bet tik tiek, kad negalėtų vėl pasidaryti agresore — kad galėtų tik pagelbėti ją pačią ginant.

Pakistano samokslas komunistinis

Kokios rūšies samokslas buvo susektas Pakistane, kai kovo 9 d. buvo paskelbta apie suėmimus kariškių tarpe, oficialiai nebuvo duodama jokių paaiškinimų. Tik kovo 21 d. Pakistano premjeras Ali Khan granešė, kad samokslininkai norėję įvesti komunistinio tipo diktatūrą ir kad armijos ir visuomenės esanti opijūta, kad reikėtų juos suaudyti be jokio teismo, tačiau jie esą tardomi ir bus teisiami. Esą numatoma dar daugiau suėmimų. Samokslininkų galva buvęs štabo viršininkas gen. maj. Hhbar Khan su žmona ir brig. gen. M. A. Latif.

Mao Tsetungas pašalintas?

Kinai nacionalistai iš Formozos skelbia, kad Mao-Tsetungas esąs nušalintas, o jo vieton paskirtas buvęs jo pirminis pavadojojas Liu Saochi. Jei tai būtų tiesa, tuo galima būtų išaiškinti ir dabartinę nesuprantamą kinų laikyseną Korėjoje.

Maskva ir Š. Korėja

Savitarpio ūkinės ir kultūrinės pagalbos sutarties dviejų metų sukakties proga Stalinas ir Š. Korėjos premjeras Kim apsiėmė telegramomis. Stalinas užtikrino Sovietų Sąjungos pagalbą prieš "imperialistinius agresorius", o premjeras Kim užtikrino, kad Š. Korėja kovosianti iki pergalės.

Teherane paskelbtas karo stovis

Kadangi teroristai dar peršovė neseniai nušauto premjero gen. Ali Razmara bičiulį, buvusį švietimo ministrą, Abdul Zanganeh ir pasklido gandų, kad bus dar daugiau atentatų, vyriausybė Teherane paskelbė karą stovį ir paleido po miestą patuliuoti tankus. Nuo pusiauonakčio iki 5 val. ryto niekam nevalia pasirodyti gatvėje.

— Londonas. — Min. pirminkas Attlee šį trečiadienį turėjo eiti į ligoninę operacijai. Ji nesanti pavojinga.

— Canberra. — Australijos premjeras Menzies pareiškė, kad vyriausybė mananti paleisti arabus rūmus ir skelbti naujus rinkimus. Šiuo metu, mat, valdančioji partija neturi daugumos senate, kuris yra sulaukęs jau ne vieną įstatymą. Rinkimai vyktų komunistų suvaržymo šūkiu.

— Frankfurtas. — Kovo 14 d. Vakarų Vokietijoje įvyko žemės drebėjimas, trukęs 15 min. su pertraukomis. Drebėjimo centras — Euskirchen Rheinlande Britų okup. zonoje. Sugriuvo daug nuo karo bombardavimų išlikusių apgriautų namų, ir sveikų namų kaminau daug kur nubyrėjo.

— Londonas. — Prekių pervežimo atžvilgiu pasaulyje pirmąją britų laivynas, pervežęs 25,8% pasaulinio tonazho. Commonwealtho laivynas perveža 31,3%, o JAV 19,1%.

Nauji paskyrimai Europos pajėgų vadovybėje

Gen. Eisenhoweris savo, kaip Europos gynimo pajėgų vado, pavaduotoju, pasirinko Britų feldmaršalą Viscount Montgomery, praeito karo metu buvusį D. Britanijos sausumos pajėgų Europoje vyriausiąjį vadą, veikusį to paties Eisenhowerio komandoje. Oro pajėgų vadu paskirtas taip pat britas maršalas Sir Hugh Saunders, karo metu buvęs oro pajėgų vadas Tolimuosiuose Rytuose.

Tuo būdu Eisenhowerio štabe jau yra paskirtas 21 pareigūnas: 7 JA Vkarininkai, 6 britai, 5 prancūzai, 1 italas, 1 norvegas ir 1 danas. Turės būti paskirtas dar 1 italas, pietinio fronto sausumos pajėgų vyr. vadas.

Iš paskirtųjų minėtini: centrinio sektoriaus sausumos pajėgų vyr. vadas Prancūzų gen. Alphonse Juin; centrinio sektoriaus oro pajėgų vadas JAV gen. lt. Lauris Norstad; prancūzų viceadmirolas Robert Jaujard paskirtas to paties centrinio sektoriaus laivyno viršininku — vidaus vandenynse; Britų admiralas Sir Patrik Brind paskirtas Atlanto šiaurinio sektoriaus laivyno vadu. Šiaurės sektoriaus sausumos pajėgų vadas Norvegijoje ir Danijoje paskirta po 1 tų kraštų generolą.

Komplikuotai atrodo tos Europos gynimo armijos vadovybė. Skiriant vadus daugiau žiūrima ne reikalo, bet tautų ambicijų ir iš kiekvienos kas nors paskiriamas. Pav., Prancūzų viceadmiralo paskyrimas vidaus laivyno (Rheino!) vadu juk tikrai negali ne išaukti šypsenos.

JAV karo jėgos

Kai prasidėjo Korėjoje karas, JAV kariuomenės skaičius yra pakilęs dvigubai — iki 2.900.000. Iš to skaičiaus apie 2.500.000 esą pačiose JAV, o 377.000 užjūriuose — Korėjoje, Europoje ir kt.

Sovietai jau turi paskutiniųjų Amerikos sprautuvų planus. Kuo griežčiausiai įsakę savo pilotams nesileisti į kautynes su Amerikos lakūnais virš svetimos teritorijos, sovietai tačiau spėjo numušti keletą paskutiniųjų Sabre tipo amerikiečių sprautuvų, kurie nukrito komunistų valdomojoje teritorijoje. Nė vienas MIG-15 iki šiol dar nepateko į amerikiečių rankas.

— Londonas. — Britų banko dolerių rezervas per tris mėnesius pasoko \$544.000.000 ir dabar siekia \$3.300.000.000, o prieš svaro nuvertinimą buvo 1.340.000.000 dolerių.

Schumano planas priimtas beveik prieš metus — 1950. V. 9 — pasiūlytas plieno ir anglies pramonės suliejimas Europoje po ilgų derybų išspręstas. Šešių valstybių — Prancūzijos, V. Vokietijos, Olandijos, Belgijos, Luksemburgo ir Italijos — priimtas ir delegacijų vadai po juo padėjo savo iniciatyvą, o pasirašys tada, jei planą patvirtins parlamentai. Sutartis turėtų galioti 50 metų, o pereinamojo laikotarpio numatyti 5 mt. Dabar dar bus, beabejo, didelio vargo su D. Britanija.

Nori bėgti iš D. Britanijos? Itakingų asmenų grupę kreipėsi į premjerą Attlee, siūlydami sekancioje Commonwealtho konferencijoje iškelti reikalą bent 20.000.000 britų iš jų salų iškelti į Commonwealtho kraštus, nes salos esą parduotų prikimstoms, neturį pakankamai išteklų, kad galėtų gyventi iš jų ir kad greičiau atominis karas galis būti katastrofiškas britams.

Ispanijos reikšmė kyla Ispanijos strateginė padėtis Viduržemio jūrų regione yra nepaprastai svarbi. Dėl to tai JAV jau senai bando įtraukti Ispaniją į antikomunistinį frontą. Tam priešinis Prancūzija, kuri bijo Ispanijos konkurencijos ir yra išsidėrėjusi JAV pažadą, kad apie betkokią susitarimą jai bus pranešta dar prieš juo pasirašant. Tik ką atvykęs į Madridą JAV ambasadorius tuojuos pradėjo pasikalbėjimus tuo reikalu, o prancūzai dėl to labai jaudinasi. Ispanai sakosi prisidėję prie Europos gynimo, jei gautų modernių ginklų. Be jų jie savo kariuomenės už Pirenejų nesisia.

— Vašingtonas. — JAV atominės energijos komisija netiesioginiai patvirtino, kad šiuo metu Ramiajame vandenyne, prie tulų salų, vyksta nauji atominių bombų bandymai. Jų tikslas — išaiškinti, kokių vaisių būtų, jei praeitose atomine bomba susprogdintų prie JAV uostų.

— Vašingtonas. — Derybos su Sovietų Rusija dėl karo mato skolos \$11.000.000.000 vyksta sunkiai. Sovietai nenori gražinti ir laivų, karo metu paskolintų. Esą, tegul JAV juos parduoda jiems. Zinoma, be pinigų.

— Naujorkas. — JAV ir D. Britanija pasiūlė Saugumo Tarybai Kašmire ginčą baigti pravedant plebiscitą JTO priežiūroje. Pirmiausia iš Kašmire turėtų pašalinti Indijos ir Pakistano kariuomenės.

— Vašingtonas. — Kaip pareiškė atstovų rūmose vienas atstovas, FBI JAV esanti užregistruvusi 4.500 svetimų kraštų šnipų. Būsią imamas prieš juos žygių.

KANADOS ŽINIOS

Lakūnų apmokymas Kanadoje. Atlanto pakto valstybių lakūnų apmokymui Kanadoje bus atidarytos 27 bazės ir 3 skraidymo mokyklos rytiniuose prerijų srities rajonuose. Bus apmokoma 1100 lakūnų. Planas kaštus \$64.500.000.

Kanados karo pramonė

Prekybos ministeris Howe pareiškė, kad F86E sprausminius lėktuvus Kanada netrukus pati gamins. Iki šiol buvę įvežama motorai. Būsią kas mėnesį pagaminama 50 lėktuvų.

CF100 Canuk naikintuvai būsią gaminami Maltone. Tik dar nesanti nustatyta jų gamybos pradžia. Canuk varyklis esąs patobulintas ir nuo vidurvasario būsią pradėta gamyba pagerintojo. Esą, ruošiamasi ir kitokių lėktuvų gamybai, kurių dalis užsakyti JAV.

Tankų Kanada negaminsianti, nes jų gamyba labai didina plie-

no trūkumą. Patrankų fabrikai Sorel, Que., vykdą \$30.000.000 užsakymą JAV ir Kanados 3 colių patrankų. Turį užsakymą jūrų laivynui 155 ir 105 mm patrankų. Long Branch arsenale esąs gaminamas 50 kalibro ginklas F86E lėktuvui.

Karo vežimų gamybos klausimas dar tebesą neįspręstas. Bazūkai esą sparčiai gaminami.

Pakeltas pašto siuntinių tarifas

Kovo 21 d. Kanados paštas paskelbė, kad nuo balandžio 12 d. pašto tarifai siuntiniams pakeliamas. Pakeltosios normos apskaičiuojamos dviem pagrindais — siuntinio svoriu ir atstumu. Siuntiniai, siunčiami iki 20 mylių atstumo pabranginami 1 cent nuo nuo svaro, o į tolimiausias Kanados vietas ir didžiausio svorio siuntiniai pabranginami \$1 už 25 svarus. Netrukus bus paskelbta naujojo tarifo lentelė.

Uranijaus gamyba

Pagrindinės medžiagos atominei energijai gaminti — uranijaus — daugiausia pagamina Belgų Kongo. Iki šiol antroje vietoje buvo Kanada, uranijų gaunanti Bear Lake šiaurės teritorijoje. Tačiau praeitą savaitę JAV paskelbė savosiose kasyklose, ypač Colorado, Kanados gamybą jau pralenkusios. Tai sukėlė susijaudinimo Otavoje. Prekybos pramonės ministeris Howe pareiškė, kad tai esą tik laikinas dalykas ir kaip tik būsiąti pradėta naujai atrastųjų uranijaus sluoksnių eksploatacija Š. Saskatchewan, Kanada JAV vėl pralenks.

— Otava. — Praeitais metais CNR baigė su \$3.261.235 nuostoliu. Tai mažiausias nuostolis per pastaruosius 5 metus. Ši geležinkelio bendrovė dirba su nuostoliu nuo pat 1946 m., kai nuostolių buvo \$9.000.000. Bet nuostolių rekordas buvo pasiektas 1949 — \$42.000.000. Karo išvakarėje — 1938 m. deficito buvo net \$54.000.000.

— Otava. — Trans-Canada Air Lines bendrovė iš pervedimų pačioje Kanadoje uždirbo, transatlantinė tarnyba davė deficito.

— Otava. — Kanada leido išvežti į Jugoslaviją vieną transportą 1.100 tonų sprogstamųjų medžiagų, kurias pardavė viena Montreilio firma.

— Otava. — Kanada Korėjos ūkiai paremti paskyrė \$7.250.000. JAV paskyrė \$162.000.000, o D. Britanija \$28.000.000. Iš viso reikia apie \$250.000.000.

— Otava. — Kanados 25-osios Brigados antras batalionas į Korėją išvyks kovo kava arba balandžio pradžioje taip pat iš Fort Lewis.

— Otava. — Kanada nori gauti iš JAV kasmet po 18.250.000 kub. pėdų natūralių gazų.

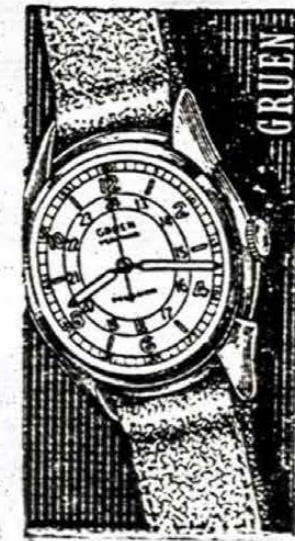
— Toronto. — Ontario parlamentas dviem skaitymais jau priėmė įstatymą vaikų priedo išmokėjimą prailginti nuo 16 iki 18 metų.

A.

THE TWO LITTLE JEWELLERS

Mūsų krautuvėje turime didelį pasirinkimą: laikrodžių, deimantų, brangakmenių ir seninių laikrodžių. Taisome įvairių rūšių laikrodžius. Galite mokėti grynais arba duodame išsimokėjimui. Kalbame ukrainiškai.

Užėikite į
558 QUEEN ST. WEST, TORONTO
Tel. E M4-0047

MES PERKAME KUR

MODERNI LIETUVIŠKA

Vyriškų rūbų krautuvė

Paltai ir kostiumai parduodami gatavi ir pagal užsakymą. Skrybėlės, įvairūs švarkai, kelnės, megstukai, viršutiniai ir apatiniai baltiniai, kojines, pirštines ir kt.

Visų dalykų didelis pasirinkimas

Nuolaidos lietuviams 10%

Savininkas P. Salmonaitis

DERBY MEN'S SHOP

2576 YONGE ST. TORONTO

Telefonas HY 9624

AUTOMATINIS laikrodis įjungia ir išjungia gazą, kai jūs nesate namuose.

Moffat 5750 CPC

DE LUXE —
Kaina \$299.50

Užėikite ir apžiūrėkite tuos ar kitokius modelius

MICHAEL'S RADIO & APPLIANCES

1390-92 QUEEN ST. W. (prie O'Hara)
Atidaryta vakarais Telefonas KE 4579

Lietuviai radio mechanikas

L. KOCIUS

949 Dundas St. W. netoli lietuvių bažnyčios. Tel. WA 1691
priima pataisymus visų rūšių radio aparatus. Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai. Kreiptis nuo 9 iki 2 val. popiet.
Pataisymus palikti galima bet kurio metu

ŽIEDUS, PINIGINES IR ALBUMUS

su lietuviškais ženklais ir įvairius laikrodžius, gausite tik pas vienintelį "Adrian Jewellers" atstovą

JONAS BERZINSKAS

872 Dundas St. W. Tel. WA 2429
106 Evelyn Cresc. Tel. MU 3940

Ir ten pat užpildysiu Jums "Income Tax" pareiškimus.

TEL.

EM 3-2131

Budime

24

valandas

Moteryų rūbų siuvėja

N. SALKAUSKIENĖ
persikėlė į 69 Essex St.

Bloor ir Ossington gatvių
rajone. Tel. LA 6432

R. MacIntyre Aylesworth
B.A.

ADVOKATAS IR
NOTARAS

B. 61, 880 Bay Str.
(Bay Grosvenor Bldg.)
Tel. RA 2107-8 arba RA 1787

Kalbame vokiškai ir rusiškai

Nuo š. m. kovo mėn. 15-tos dienos

LUNA Foto studija

LIETUVIŠKAME CENTRE

984 DUNDAS ST. West, TORONTO

"It's just as easy to own a CONNOR"

puts a

CONNOR-THERMO

in your home!

Simtai ir tūkstančiai Kanados šeiminių kalba apie naują patentuotą Thermo skalbimo mašiną. Kuri sutaupo jums daug dolerių kiekvieną skalbimo dieną. Ši mašina išlaiko karštą vandenį per visą skalbimo laiką. Specialus CONNOR nešvarumų surinkėjas atskiria nešvarumus ir ne, maišo jų su švariais baltiniais. Ši skalbimo mašina yra vienas iš geriausių šios rūšies instrumentų

4-YEAR GUARANTEE

MES MOKAME GERĄ KAINĄ už Jūsų seną skalbimo mašiną ir už naują CONNORTHERMO galite mokėti Jums patogiomis išsimokėjimo sąlygomis.

ROYCE RADIO & FURNITURE CO.
1529 Dupont St. W., Toronto. Tel. LL0175
Kalbame ukrainietiskai

UKRAINIČIAI SAVININKAI

G. LUKE'S

& Electrical Appliance Co.

797-799 Dundas St. W.
Toronto,

Tel. WA 9228 Tel. WA 9228

Parduodame

SKALBIAMAS MASINAS

DUODAME ISSIMOKEJIMUI

Kas pirsks šias mašinas, gaus 2-jų metų garantiją.

Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko

MOFFAT

Parduodame piano akordeonus

Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

Pirmos eilės lenkiška rankinė Telefonas EM 3-0360
SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY
Rūbų valymas
Mes paimame iš namų ir pristatome. Kainos neaukštos
205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

Duona, pyragaičiai, tortai

pristatomi į namus, skambinkite: LL 7445

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. Toronto

UKRAINIČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

įsikūrę prieš 27 metus

CARDINAL & SON

366 Bathurst St. Toronto Telefonas WA 9954

LONDON FURNITURE CO

Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai—parduodami nauji ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis
875 Queen St. W. Toronto. Tel. 2010

Kas nori namus arba biznį pirkti

arba parduoti, kreipkitės į mus.
Rasite teisingą ir nuosirdų patarimą
Kalbame lietuviškai — klauskite Peter

ROBERT P. RICE REAL ESTATE

656 BLOOR ST. W., TORONTO. TEL. LA 1277.

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes
Garantuotas darbas ir prieinamos kainos

Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

Lietuviška Baldų Krautuvė

"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"

Sav. J. Kamishaitis

899 BLOOR ST. W. TORONTO Tel. LO 1438

"Reiškite jausmus gėlėmis" — skambinkite AD 1618

THE VICTORY FLORIST

Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai
Sav. A. MERKER 576 QUEEN ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis

PARLIAMENT FUEL CO.

Savininkas lietuvis Augustinas Undraitis (A. Underhill)
Telefonas RI 4411 143 Hamilton St., Toronto

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes
rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

turintį 30 metų profesinę praktiką

Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS

Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui

BERGMAN FUR CO TORONTO

197 Spadina Ave. Prieš atėdami skambinkite: EM 4-6509

MANNING CARTAGE

& MOVERS

184 Manning Ave.

Tel. WA—0791

Perkraustome ir pervežame
įvairius daiktus vakarais ir
dienos metu. Kalbame vokiškai,
rusiškai ir lenkiškai.

AKIŲ SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių
defektams. Iširia akių ner-
vus, kurie dažnai sukelia gal-
vos skaudėjimą ir nervingumą
Kalba slavų kalbomis

470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

SHIFF'S

VALYMAS —

PROŠAVIMAS —

PATAISYMAS —

Kalbame lietuviškai

909 Dundas St. West. Toronto

Telefonas ELgin 0649

Dr. Chas. OKUN

DANTISTAS

838 Dundas St. W. Toronto

(kampas Euclid Ave.)

Priima vakarais pagal susita-

rimą. Tel. WA 9822

DR. F. TICKETT

Gydytojas

ir

chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir

7-9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto

Telef.: WA 3754

BR. BUKOWSKA, R.O.

AKIŲ SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau aki-

nus suaugusiems ir vaikams.

Priėmimo valandos: kasdien

nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.

Sekmadien. pagal susitarimą.

55 St. John's Rd. W. Toronto

kampas 94 Laws St.

Tel. LYndhurst 0052

DANTISTAS

J. A. GORCHYNSKI

B.A., D.D.S.

312 Bathurst St.

Bathurst Medical Building

Telef. AD 6373 Toronto

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų,

vaikų ir vyrų batai, norma-

laus dydžio ir platus

(EE—EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto

(prie Gladstone)

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir

CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2-4.30 ir

7-9 po pietų

386 Bathurst St. Toronto

Tel. WA 1344

Winnipeg, Man.

Winnipeg Lietuvių

Bendruomenės susirinkimas

Šių metų kovo mėn. 4 dieną

įvykusio Winnipeg lietuvių ben-

drumenės susirinkimo, nelen-

tai nutrukusio prieš dienotvarkės

išsisesimą, tąsa šaukiama š.

m. balandžio mėn. 8 dieną 2 val.

po pietų, Winnipeg lietuvių klubo

salėje — 240 Manitoba Ave.

Dienotvarkėje: valdomųjų

organų rinkimas.

Nuosirdžiai kviečiami visi kol-

onijos lietuviai skaitlingai atsi-

lankyti.

Jurgis Januška

Susirinkimo pirmininkas.

Vytautas Kriščiūnas

Susirinkimo sekretorius.

Pašalpinės Draugijos Winnipeg

metinis parengimas su paskaita

ir kavute

SDKL Savitarpinės Pašalpos

Draugijos 7 kuopos Winnipeg

metinis parengimas-susirinkimas

su paskaita ir po to tradicine ka-

vute įvyks š.m. balandžio mėn.

15 dieną 2 val. 30 min. po pietų

Winnipeg lietuvių klubo salėje

— 240 Manitoba Ave.

Narių dalyvavimas privalomas

Nuosirdžiai kviečiami svečiai

be pažymų skirtumo atsilankyti

šios ekonominės lietuvių orga-

nizacijos parengimą, kur pajusi-

te lietuvišką nuosirdumą ir susi-

pažinsite su pačios organizacijos

tarpusavės paromos nauda.

Valdyba.

Vasario 16-tosios minėjimo

Tautos Fondui rinkliava

Nepriklausomybės šventės mi-

nėjime, įvyksiam vasario 18 d.

Winnipeg lietuvių klube suau-

kota Tautos Fondui \$69.35.

Stambesnes sumas aukoję:

Po \$5.00 — Matulevičius A.,

Jauniškis P. ir Januška M.

Po \$4.00 — Aleksejūnaitė,

Po \$3.00 — Butkus J.

Po \$2.00 — Matulionis M., Stan-

kus, Bėžys J. ir Bujokas St.

Kiti po 1.00 ir mažiau. Pinigai

persiunčiami Tautos Fondo At-

stovybei Kanadoje.

KLB skyr. valdybos

kasininkas.

Hamilton, Ont.

Paminėta "Rerum Novarum"

Hamiltono ateitininkų kuopos

iniciatyva, kovo 11 d., buvo pa-

minėta popiežiaus Leono XIII

svarbios darbininkų klausimu

enciklikos "Rerum Novarum" 60-

ties metų sukaktis. Ta proga bu-

vo įdomi Gannon kolegijos pro-

fesorius kun. Dr. J. Bogužo iš

JAV paskaita.

Gerb. paskaitininkas išryškino

popiežiaus Leono XIII asmeny-

bę, nuostabią jo meto nuotaiką

ir pasireiškusias visuomenėje

klaidas socialiniais bei ekonomi-

niais klausimais, kurios buvo

priežastimi "Rerum Novarum"

pasirodymui. Pagal encikliką iš-

aiškinta, kokių būdų socializmo

siekiamoji kolektyvinė santvar-

ka lauko prigimtą žmogaus teis-

ę ir nuosavybės turėjimą. Zali-

nga yra bendros nuosavybės san-

tvarka, kurią kolektyvizmas sta-

to pagrindas savo ūkinei siste-

mai. Ji iš žmonių atima privatinę

nuosavybę, kurios netekus, eko-

nominis gyvenimas netenka svar-

biausio variklio — atskiros as-

mens iniciatyvos. Dėl ko, pav.,

K.

GERRY & DAVIDSON

Indai ir geležies reikmenys

Skubiai pristatome į namus

848 Dundas St. W.

PL 1849

Kalbame rusiškai

D. HOLOTA REAL ESTATE

Pirkimo — pardavimo

tarpininkas

496 Queen St. W.

(prie Denison Ave.)

Tel. WA 5232 Toronto

"EUROPA" FOTO STUDIO

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto

Mūsų specialybė vestuvinės,

šeimų nuotraukos ir spalvoti

portretai

Darbas pigios rūšies

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6

Pirmadieniais ir ketvirtadie-

niais priima taip pat 7-9 popiet

386 Bathurst St. Toronto

Tel. EL 6515

DRAUDIMAI

Apmokame liginines, operaci-

jų ir daktarų sąskaitas bei

prarastą darbo laiką.

Draudimą išmokame namuo-

se arba liginėje

amžius

nenustatytas

Skambinkite: G.A. Mc GUIRE

Charles E. REA Ltd.

2047 Yonge St.

Tel. MA 0377 arba LL 9624

Draudžiame nuo ugnies, auto-

mobilius ir tt.

LOUIS A. TURECK

Advokatas, notaras

ir tt.

Suites 213-14

455 SPADINA AVE.,

(College ir Spadina kampas)

Telef. RA 5125-6

W. A. LENCKI, B. A.

Advokatas — Notaras

73 Adelaide St. W.

Room 322

Telefonas EL 3161

Toronto

Kai norisi nusisypsoti...

Plienas nestipras

Anglijos miestely Knowle baž-

ny

TORONTO, Ont.

Iš apylinkės LOK veiklos

Paskutiniame savo posėdyje kovo 21 d. Toronto apylinkės LOK atkreipė dėmesį į tai, kad Toronto jau per dažnai pasikartoja įvairių organizacijų ruošiamų parengimų sutapimas. Tą patį vakarą parengimus suruošia bent kelios organizacijos, o rezultate dažnai tenka turėti nuostolių. LOK nutarė pabandyti įvesti tvarką tuo būdu, kad organizacijos, samdydamos sales, nors žinotų ar tą dieną jau kas nors kokį parengimą ruošia ar diena yra laisva. Tam LOK paprašys visas organizacijas apie ruošiamus parengimus bent prieš tris savaites pranešti jo sekretoriui p. Kl. Cepuciui — tel. ME 3629.

Sekantį posėdį LOK nutarė šaukti kovo 29 d., kuriame bus aptartas Tautos Fondui rinkliavos ir lietuvių surašymo baigimo gairės bei miestas paskirstytas rajonais. Po to balandžio 12 d. bus sušaukti atstovai visų organizacijų — po du nuo kiekvienos — ir bus galutinai susitarta dėl vajeaus vykdymo.

Kovo 23 d. posėdžiavo ir Toronto Tautos Namų Fondo valdyba, dalyvaujant Polaris Foundation atstovui. Mat, ši organizacija imasi Fondą globovi. Laukiama, kad netrukus TNF gaus charterį ir pradės kapitalo organizavimo vąjį.

Motinos Dienos minėjimas

Aną savaitę LOK iniciatyva susirinko Motinos Dienos minėjimo reikalo aptarti 4 Toronto moterų organizacijų atstovės — Liet. Kat. Moterų Draugijos, L. Mot. Bendruomenės, Dainos ir skaučių. Pasirodė, kad pastarosios dvi organizacijos šitam nesiuršo, bet dvi pirmosios jau yra padarę pasirušimų ir didelių užsiėmimų, tad atsisaukti nebegalima. Buvo sutarta, kad abi organizacijos ruošiami Motinos Dienos minėjimai bus laikomi kaip vieno minėjimo dvi dalys ir vyks atskiromis dienomis. Lietuvių Moterų Bendruomenė gegužės 5 d. ruošia didelį solistų A. Kaskos ir Brazio koncertą, o gegužės 6 d. Lietuvių Kat. Moterų Draugija ruošia iškilmingą minėjimo aktą, kuriame didelę programą dalį išpildys vaikai.

Skautų vakaras

Balandžio 20 d. Toronto skautai rengia smagų šokių vakarą, kuris įvyks Jarvis Collegiate puičioje salėje. Programoje bus juokinga 1 veiksmo komedija režis. p. Jagėlos ir kitos įdomybės.

"AIDUS"

bei kitus žurnalus ir laikraščius galima užsiprenumeruoti "Tėviškės Žiburių" knygyne. Čia pat galima gauti patys naujaušius ir įvairius senesnius lietuviški leidiniai. Pageidaujantiems atsiųsime katalogus.

Prašome rašyti:

"Tėviškės Žiburių"

941 Dundas St. W. Toronto, Ont.

Išnuomojami 1-2 kambariai. Galima su maistu. Tel. HA 0641.

VL. Markevičius ir Mrs. Edita Stankevičius prašomi atsiimti laiškus "TŽ" redakcijoje.

Velykos Toronto

Didžioji savaitė Toronto praejo misijų ženkle. Misijas vedė Tėvas J. Kidykas, SJ, atvykęs iš Čikagos. Ir nuostabus dalykas, kad ir darbo dienomis bažnyčia visada buvo susikaupusiai klausančių ir maldose dalyvaujančių tikinčiųjų pilna. Pačiam misijų vedėjui ir kitiems kunigams išpažinčių paskutinėmis dienomis teko klausyti net toli po pusianakčio.

Velykų rytą mažoji bažnytelė stačiai lūžo nuo žmonių gausumo. O dalinant švenčiausįjį, kad įmanomas būtų judėjimas, daugu mai priėmusiųjį teko išeiti laukan ir tik vėliau per kitas duris grįžti bažnyčiai.

Per Prisikėlimo mišias visi buvo maloniai nustebinti chorų, kuris pasirodė pirmą kartą su lotyniškoms mišiomis. Tai nuopelnas naujojo choro vedėjo, vėl grįžusio į savo senąjį darbą, p. Motiejūno.

Auka bažnyčiai

Velykų švenčių proga viena Toronto lietuvių šeima, prieš porą metų atvykusi į Kanadą, bažnyčiai-paaukio labai reikalingą žiborių švenčiausiojo laikymui. Auka yra šimto dolerių vertės.

Radio valandėlė

Praeitą šeštadienio Toronto lietuvių radijo valandėlė buvo skirta Velykoms ir Klaipėdos krašto atplėsimui 12 metų sukakčiai paminėti.

Velykinėmis mintimis trumpa pamokslėlį pasakė Tėvas Juvenalis Liauba, OFM, klausytojus šv. Velykų proga sveikino Toronto liet. katalikų parapijos klebonas kun. Ažubalis ir buvo perskaitytas sveikinimas generalinio konsulo V. Glylo.

Klaipėdos atplėsimą minint buvo perskaitytas specialus žodis vieno klaipėdiečio ir kalbėjo Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos pirmininkas p. Tamašauskas. Į pabaigą p. V. Kastytis perskaitė velykinių nuotaių rašinį Lietuvių Golgotos kelias.

Grazu, kad valandos vedėjas vis nenuolatsto nuo lietuviškų bei visuomeninių reikalų, bet jam dar labai reikalinga paramos — ir ne vien finansinės.

Lankėsi T. Vaišnys

Šiomis dienomis Toronte lankėsi vyriausias lietuvių skautų įvaskos vadas Amerikoje. Savo vizito metu Tėvas J. Vaišnys, SJ, gyvai domėjosi skautų gyvenimu Toronte ir turėjo pasitarimų su skautų vadovybe. T. Vaišnys, jėzuitas, jau nuo gimnazijos laikų pats yra skautas.

Prasideda vestuvės

Pasibaigus gavėniam, Toronto lietuvių parapijoje ir vėl pradeda "suaktyvėti" vestuvių reikalai. Pirmą Velykų dieną buvo sutuokta dvi poros. Deja, šiuo kartu vestuvių skaičių gerokai pralenkė krikštai: pakrikštyta net penki lietuviukai.

Toronto majoras Mc

Callum

šią vasarą vyks į D. Britaniją dalyvauti City of York's festivalyje ir Europos burmistrų suvažiavime Brightone.

Jaunime!

š. m. kovo mėn. 31 d. 7.30 val. vakare,
VISI IKI VIENO RENKAMĖS
žinomose ukrainiečių salėse 404 Bathurst Str., kur rengiamas
linksmas šokių vakaras

★ ★ ★

Nepraleiskite šios progos po gavėnios smagiai pasilinksinti

Sokiams gros puiki
kapela

Veiks gausus bufetas su
gaivinančiais gėrimais
Įėjimas tik 75 centai

Sausnės vestuvės

Velykų pirmąją dieną susituo- kė du žinomi torontiečiai visuomenininkai: Karolis Abromaitis, Toronto ateitininkų kopos pirmininkas ir panelė Petrutė Stočkutė, "T. Žiburių" Moterų skyriaus redaktorė ir lietuviškosios mokyklos mokytoja. Jungtuvės įvyko pamaldų metu prie gėliųmis gausiai papuošto altoriaus, jau- noji ir pajaunęs dėvėjo tautinius drabužius.

Vestuvių puota įvyko ponų Tamulių namuose, kur dalyvavo gausi jaunųjų gimnė ir nemažas būrys jaunųjų idėjos bičiulių. Vaisių metu pasakyta daug gražių sveikinimų, linkint šiems idealistams visuomenininkams laimingo gyvenimo.

Iš "Dainos" grupės veikimo
Ši kartą ir vėl iš dviejų susirinkimų veiklos rašysiu.

Sausio 26 d. įvyko metinis susirinkimas pas dainietes p. E. Beinorienę ir dukrelę Almą. Narių susirinko nemažai, bet ir darbų buvo daug.

Valdybos pranešime sekretorė O. Indrelienė patiekė santrauką siuntinių, išsiųstų per 1950 metų sanatorijoms, vargingoms tremtinių šeimoms, našlaičiams ir pavieniams pabėgėliams.

Išdėdinkė E. Garbuzaitė padarė kruopštų pranešimą iš metinių pajamų ir išlaidų.

Kalėdinių dovanų užjūrin Vokietijon išsiųsta 33 siuntiniai maisto, o vietoje, sanatorijose esantiems lietuviams ir jų šeimoms dovanėliams ir pinigais skirta 54.68 dol.

Laiškų buvo daug, daugumoje padėkos už gautas Kalėdines dovanas — pakietus. Patenkinti ir keletas prašymų, jų tarpe Salėziečių lietuvių misionierių, kunigų: Pet. Urbačio ir Ant. Perkumo, kurie vadovauja berniukų našlaičių prieglaudai, kur nors Hong Kongo apylinkėje. Siam tikslui skirta 20 dol., kuriuos išsiųsti sutiko Stasė Yokubynienė.

Lūdna yra priminti, jog paskutinėmis žiniomis kun. Petras Urbaitis, kinų komunistų suimtas ir įmestas kalėjimą...

Du siuntiniai po 20 sv. sutiko

supakuoti ir išsiųsti E. Ališauskienė ir Pr. Prankienė.

Naujomis narėmis šiame susirinkime susilaukėme: Pr. Prankienės ir Iz. Butvydienės.

Dabar iš eilės sekė Valdybos rinkimas bet... niekas nesutiko senosios valdybos pakeisti nors "derybos" ir ilgai užtruko. Rezultate, iš perykščių metų valdybos pasiliko: M. F. Yokubynienė pirm., O. Kalinauskienė vicepirm., E. Lorencienė-Zikorienė antroji vicepirm., O. Indrelienė sekretorė ir tik išdėdinkė E. Garbuzaitė pakeitė V. Abromaitytę. Revizijos rinkimas dėl laiko stokos, buvo atidėtas kitam susirinkimui, kuriam visas malonias užkvietė M. Pocienė.

Mielos šeiminkės, E. Beinorienė, p-lė Alma ir Iz. Butvydienė, labai gražiai visas dainietes vaišino savo naujuose namuose.

Vasario 23 d. mėn. susirinkimas įvyko pas Mariją Pocienę. Gražus oras sudarė palankesnes sąlygas narėms gausiau susirinkti. Iš valdybos pranešimų paaiškėjo, kad salė vakarui paimta 404 Bathurst St. balandžio 14 dienai.

Tuoju susirūpinta rengimo komisija, į kurią savanorėmis sutiko įeiti: Dr. Al. Užupienė, E. Ališauskienė, Pr. Prankienė ir E. Garbuzaitė. Komisijai pavesta nuspręsti ir vakaro pobūdį. Žinant "Dainos" labdarinę tikslą, tikimasi, kad kitos organizacijos susilaikys nuo didesnių rengimų tą vakarą.

Kanados Lietuvių Sąjungos CV-bos vicepirmininkui

p. J. JOKUBYNUI,

jo mylimai sesei a.a. K. Dulksnienei mirus, giliausią
užuojautą reiškia

KLS CValdyba.

Mylimai sesei mirus,

JONUI JOKUBYNUI ir šeimai

nuoširdžios užuojautos reiškia

Jakimavičių ir Miliauskų šeimos.

Iškurtuvių pobūvis

Pp. J. Baltrai prieš pusantų metų iš Flin Flon, Man., persikėlė gyventi į Torontą, o dabar štai įsigijo Toronte biznį — moterišką medžiagų krautuvę 1007 Bloor Str. W.

Ta proga naujesiems biznieriams pagerbti bičiuliai pas pp. Sadonius surengė gražų pobūvį. Bičiuliškai praleistas vakaras visiems paliko gražių išpūdžių. Pp. Baltrai savo visiems bičiuliams, o svečiai rengėjams liko labai dėkingi.

Pieno išvežtojų streikas

Praeitą savaitę Toronto pieno išvežtojų streikas truko vieną dieną — ketvirtadienį, bet pienas nebuvo išvežtas dar ir penktadienio rytą. Pienas tuo tarpu pabrangintas 1/2 cento kvor tai. Išvežtojų atlyginimas padidintas \$6 savaitėje — įskaitant kompanijų pridėtus \$3 jau nuo spalio 1 d. Iki balandžio 15 d. valdžios organai turės patikrinti kalkuliācijas ir, jei kompanijų pareiškimai pasirodys tikri, leis kainą pakelti dar 1/2 cento.

Toronto Latvių Klubo šokiai

š. m. kovo mėn. 30 d., 8 val. vak., 245 College St. (Vengrų namuose). Groja Mr. C. Mitt orkestras.

Bus bufetas su gėrimais.

Įėjimo kaina \$ 1.00, moterims tik 75 ct.

MONTREAL, Que.

Didžioji savaitė

Didžioji Savaitė Montrealyje praėjo gilioj rimty ir susikaupime. Did. Ketvirtadienį vakaro pamaldos, taip pat Did. Penktadienį bei Šeštadienio kančios prisiminimo valandėlės padėjo sukurti išganytojo prisikėlimą susikaupus.

Velykų rytą, prisikėlimo sutikti susirinko pilnutėlė bažnyčia. Aušros Vartų parapijos bažnytelė Velykų rytui pasirodė per mažą.

Priešvėlykinė talka

Menininko Ladygos užsispyrimas išpuosti Aušros Vartų parapijos bažnytelę nenuėjo veltui. Jo pastangomis buvo padarytas gražus Kristaus karstas; pasikviesta talkon jaunųjų buvo išpuosti bažnyčios langai, bei atlikti kiti jai reikalingi išpuosimai.

Pagerbimo vakaras

Neo-kanadiečių komitetas, kuris priklauso Montrealio Katalikiškų Mokyklų Komisijai, pritarė dvasiškajai, kovo 29 d. 8 val. vakaro, Plateau salėje, 3700 Calixa Lavallée — Lafontaine Park, rengia didelį tautinių grupių pasirodymą J.E. Montrelio Arkivyskupui pagerbti. J.E. Arkivyskupas P. E. Leger iš savo pusės irgi pageidauja šias grupes arčiau pažinti. Pasveikinime visų tautybių dvasiškiai tars savo žodį. Po to seks meninė dalis, kurioje su savo tautiniais šokiais dalyvaus ir lietuviai, bei įteiks Jo Ekscelencijai gražų lietuvišką adresą.

Skautų katalikų Jamboree

Montrealio katalikai skautai, švenčdami savo įsikūrimo 25 metų sukaktį, rengia didelę kanadiečių Jamboree, kuri bus nuo 20 iki 28 rugpjūčio, Vaudreuil, 30 mylių nuo Montrealio. Visi neo-kanadiečiai, įskaitant ir lietuvių skautus turės progą susipažinti su savo broliais skautais — kanadiečiais.

Kadangi Montrealyje daugelis lietuvių vaikų nėra gavę Sutvirtinimo Sakramento, tad tuoju, kai J.E. Vyskupas Brizgys nuvyks Amerikon, žadama jį ten atsiųsti Montrealin, kad suteiktų Sutvirtinimo Sakramentą lietuvių vaikams.

Balandžio 21 d. 7 val. vak. 1371 Laurier St. E. St. Stanislaus salėje įvyks sol. E. Kardelienės koncertas dvidešimties metų scenos darbo skaučiai paminėti.

Sv. Velykų proga Montreali aplankė žymūs svečiai — kun. Gaidamavičius ir prof. kun. Jan-kauskas, SJ, ekonomistas iš Det-roit.

I vienos vietinės "literatūros" susirinkimą atėjo ir du policijos atstovai. Nariams buvo išdalinta J. Pakarklio komunistiniu melu aptamsinimo knyga apie Sv. Tėvo sosto santykius su Lietuva.

AIDŲ SKAITYTOJAI,

kurie nereguliariai gauna žurnalą, nori pratęsti prenumeratą ar naujai užsiprenumeruoti ir visais kitais reikalais prašomi kreiptis į liet. spaudos kiosko vedėją p. Pr. Rudinską — 377 Willibrord Ave. — arba į kitus igaliotus platintojus.

T. Klemsas Zalalis, OFM.

Lietuviškos mokyklos

Siuo metu Montrealyje jau veikia trys lietuviams šeštadienio mokyklos — Ville Lasalle, Ville Emard ir Rosemount. Jose mokosi apie 60 mokinių.

Dijecesis kelia milijono dolerių fondą labdarybės reikalams. Šv. Kazimiero parapija šmet tam fondui davė \$275 aukų. Tai gana didelė suma, palyginant su kitomis kitataučių (prancūzų akimis) parapijomis. Fondas ne kartą per kleboną J. Bobiną yra sušelpęs ir lietuviams.

Visiems sumanymams įvykus, balandžio 7 d. čia bus trys parengimai: 1. Šv. Kazimiero parapijos salėj Merginų Sodaliųjų draugijos šokių vakaras; 2. Aušros Vartų salėje merginų skaučių koncertas-vakaras ir 3. Vytauto klubo tradicinė Margučių vakarienė. Norintieji visur atsilankyti turės pasidalinėti, kaip Cezario aprašomoji Galija, į tris dalis. O gal — tėvas čia, motina ten, o vaikai, ve kur.

Klasiškų suvaadinimu (bet neklasikų veikalo "Zivilė" pasi-rinkimu) pasižymėjęs Lietuvių Dramos Teatras Kanadoje, J. Dikiniui režisuojant, ruošiasi statyti "Bubulį ir Dundulį". Manoma, šis veikalą Teatras pri-valejo pirmiausia negu "Zivilė" statyti, nes būtų susidūręs su daug prielankesnių nuotaių mūsų la-bai mišrių nuotaių Montreale. Na, kitos komedijos žodžiais ta-riant — geriau vėliau, negu niekad. Diena vaidinti dar nepa-skirta, tik būtų gerai, kad rengi-jai rinktą apsvartytų bilietų kainą. Šis klausimas Montreale turi svarbos.

Neseniai p. Zukams gimė mergytė, o pp. Valiulai susilau-kė sūnaus, kurį pakrikštijo Ma-rius Henrikus.

Kovo 18 d. mirė Elžbieta Mališauskienė, Kanadoje gyve-nusi ilgą laiką. Paliko 4 sū-nus ir 2 dukteris.

Quebec. — Premjeras Dup-lesis pareiškė, kad ūkininkų nau-dai margarino pardavinėjimas provincijoje niekad nebusias lei-džiamas ir nusikaltusieji įstaty-mui baudžiami iki \$200-500 pri-vatūs asmenys ir iki \$600-1.500 prekybos įmonės.

Otava. — Naujoji Zelandi-ja siūlo Kanadai parduoti svies-to po 54 cent. svarą. Vyriausybė nusistatiusi prieš sviesto importą.

AR JUS PAGEIDAUJATE?
PIRKTI NAMUS?

Norėdami pirkti
ar
parduoti namus
kreipkitės į

A. Garbenis

★

Mes turime Toronto mieste pasirinkimui daug senų ir naujų namų. Kalbame: lietuviškai, latviškai ir slavų kalbomis.

Kreiptis: A. GARBENIS

H. M. DAVY & Co

REALTORS

105 RONCESVALLES AVE.

Tel. LA — 2763, LA — 6101, vakarais — KE — 5364

Vertimai — Pamokos — Konversacijos

Surašomi ir verčiami įvairaus turinio raštai į anglų kalbą. Duodamos anglų kalbos pamokos ir konversacijos pažėjusiems

A. BAJORINAS

53 Oakwood Ave. Toronto, Ont. Tel. ME 8951

Kreiptis vakarais nuo 5.30 iki 6.30 val., išskyrus sekmadienį ir švent.

KINO "CENTRE"

772 Dundas St. W.
Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak.

Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, kovo 29-31 d.

1. LOOK FOR SILVER LINING — su Gordon McRae, J. Haver
2. MR. RECKLESS — su Wm. Eythe, Barbara Britton

Pirmadienį — trečiadienį, balandžio 2-4 d.

1. BLOOD AND SAND — su Tyrone Power ir Rita Hayworth
2. WHO KILLED MR. DOC? — su Joe Sawyer ir Spencer Tracy

LINKSMI IR IDOMŲ PRIEDAI KIEKVIEŲ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

80% mokesčių mokėtojų, kurie tiksliai, pagal įstatymą, buvo užpildę pajamų mokesčių blankus, gavo

\$ 100.00

ir daugiau grąžinta 1950 metais

Žinoma, šiais metais ir Jūs galite būti laimingųjų tarpe. Pajamų mokesčių blankus užpildo ir kiti su mokesčiais susijusius rei-kalus sutvarko prityrę specialistai.

Užėikite arba parašykite

JONAS J. JUSKAITIS

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada. Telefonas PL 4880